

**MUSIIKKIA KORONAN AIKAAN –
MUSIIKINOPETTAJIEN KOKEMUKSIA POIKKEUSTILAN
AIKAISESTA ETÄOPETUKSESTA**

Heikki Pyykkönen
Maisterintutkielma
Musiikkikasvatus
Jyväskylän yliopisto
Kevätlukukausi 2020

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Tekijä Heikki Pyykkönen	
Työn nimi Musiikkia koronan aikaan – musiikinopettajien kokemuksia poikkeustilan aikaisesta etäopetuksesta	
Oppiaine Musiikkikasvatus	Työn laji Pro gradu -tutkielma
Aika Kevätlukukausi 2020	Sivumäärä 51+liite (1 kpl)
Tiivistelmä <p>Tutkielmani käsittelee COVID-19 -koronaviruspandemian hidastamiseksi asetetun valtiollisen poikkeustilan nojalla voimaan tullutta etäopetusvelvoitetta keväällä 2020 ja musiikinopettajien kokemuksia sen vaikutuksesta opetusarkeen. Selvitin kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä käyttäen, millaisia työvälineitä ja käytänteitä opettajat ovat käyttäneet poikkeustilan etäopetuksessa, kuinka kuormittavana opettajat ovat kokeneet poikkeustilan etäopetusajanjakson, sekä uskovatko opettajat kyseisellä etäopetusajanjaksolla opituista työtavoista olevan jatkossa hyötyä tilanteen palatessa ns. normaaliksi. Keräsin aineiston internet-kyselyllä ja analysoin frekvenssijakaumia, keskiarvoja ja -hajontaa sekä tein ristiintaulukointia.</p> <p>Tuloksista on nähtävissä, että musiikinopettajat ovat käyttäneet opetuksessaan erityisesti videoneuvottelusovelluksia, suoratoistopalveluista löytyviä videoita sekä teettäneet erilaisia kuuntelu- ja kirjallisia tehtäviä. Musiikinopettajat kokivat etäopetusajanjakson huomattavasti kuormittavampana, kuin he kokevat normaalin lähiopetustyön, mutta suuri osa heistä uskoo kuitenkin käyttävänsä opittuja taitoja ja käyttöön otettuja välineitä jatkossakin.</p>	
Asiasanat musiikin etäopetus, oppimisympäristö, verkko-oppimisympäristö, opetusvideoteknologia	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Etäopetus.....	3
2.1	Etäopetuksen historiaa.....	3
2.2	Etäopetuksen määritelmä.....	4
2.3	Musiikin etäopetus	5
2.4	Videoteknologia musiikin etäopetuksessa.....	7
3	Oppimisympäristöt.....	9
3.1	Näkökulmia toimivan oppimisympäristön luomiseen.....	9
3.2	Näkökulmia toimivan verkko-oppimisympäristön luomiseen.....	10
4	Tutkimuksen toteuttaminen	12
4.1	Tutkimuskysymykset.....	12
4.2	Tutkimusmenetelmä	12
4.3	Tutkimusaineisto.....	13
4.4	Aineiston analyysi	16
4.5	Tutkimuksen luotettavuus.....	17
5	Tutkimustulokset ja niiden tulkinta	19
5.1	Vastaajien tausta.....	19
5.1.1	Tietotekninen suuntautuneisuus.....	20
5.1.2	Poikkeustilan aikainen yhteydenpito oppilaisiin	23
5.1.3	Opetusvideomateriaali.....	27
5.1.4	Välineistö.....	33
5.1.5	Käytännöt	36
5.1.6	Työkuormitus	41
6	Päätäntö.....	45
	Lähteet.....	49
	Liitteet	52
	Liite 1: Kyselylomake	52

1 JOHDANTO

Koulujen musiikinopetus on paitsi tietenkin puhtaasti musiikillisten taitojen oppimista ja ihmisen luonnollisen musikaalisuuden herättelemistä ja käsittelemistä, niin myös yhdessä tekemisen ja yhteistyötaitojen oppimista. Musiikinkurssit rakentuvat useimmissa kouluissa hyvin vahvasti soittamisen ja laulamisen ympärille. Näin opitaan hausalla ja luontevalla tavalla erilaisia musiikillisia taitoja sekä muiden kuuntelemista ja oman paikkansa tunnistamista eri tilanteissa. Mikään yhtye ei toimi kunnolla, mikäli soittajat eivät kuule toinen toisiaan.

Kirjoittaessani tätä kesällä 2020 koronaviruksesta on kehittynyt koko maailmaa koetellut pandemia. Osa tuntuu jo selvinneen pahimmasta, kun osa maapallosta käy vielä kovaa taistelua kyseistä virusta vastaan. Maanantaina 16.3.2020 Suomen hallitus, yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, ilmoitti Suomessa vallitsevan poikkeusolot, jotka vaativat toimenpiteitä valmiuslain, tartuntatautilain ja muun lainsäädännön mukaisesti (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Valtioneuvoston viestintäosasto. 2020). Nämä toimenpiteet astuivat voimaan keskiviikkona 18.3.2020 ja ne sisälsivät mm. koulujen tilojen sulkemisen ja lähiopetuksen keskeytyksen. Lähiopetuksen sijaan kaikki opetus ja ohjaus velvoitettiin järjestettäväksi vaihtoehtoisia tapoja, kuten etäopiskelua, digitaalisia oppimisympäristöjä sekä itsenäistä opiskelua hyödyntäen. Esiopetus sekä perusopetuksen 1-3 luokkien lähiopetus linjattiin järjestettäväksi niille lapsille, joiden vanhemmat työskentelevät yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisillä aloilla. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2020.)

Seuratessani mm. useita eri Facebookin opettajille ja erityisesti musiikinopettajille tarkoitettuja ryhmiä, oli liikuttavaa nähdä, miten opettajat tukivat toinen toistaan erilaisilla tavoilla näissä erikoisissa olosuhteissa. Materiaaleja ja ideoita vaihdettiin heti alusta alkaen opettajien kesken ja erilaisiin ongelmiin etsittiin yhdessä ratkaisua. Tältä osin näytti ainakin siltä, että epä mukavuusalueelle pakottaminen ja lähikontaktien kieltäminen toi näkyville opettajien kesken vallitsevan solidaarisuuden ja kantavan ajatuksen siitä, että ideoiden jakaminen on paitsi kollegoista, niin myös erityisesti oppilaista välittämistä.

Vaikka digitaaliset oppimisympäristöt ovat jo vuosia kuuluneet monen opettajan ja opiskelijan arkeen, ovat ne näyttelleet silti vain hyvin pientä osaa suuressa kokonaisuudessa.

Digitaaliset ympäristöt ovat kuitenkin useimmissa kouluissa toimineet vain tehtävien jako- tai palautusalustoina, kun valtaosa opetuksesta on tapahtunut lähiopetuksena. Vuoden 2020 maaliskuun puolivälin linjaukset pakottivat siis opettajat ja opiskelijat totutusta pois ja mukavuusalueen ulkopuolelle.

Monet opettajat ratkaisivat asian osittain pitämällä etätunteja erilaisilla videopuhelualustoilla, kuten Google Hangouts, Skype tai Zoom, tai kehittämällä tehtäväpaketteja eri päiviksi ja esimerkiksi nauhoittamalla opetusvideoita niiden yhteyteen. Minua kuitenkin valmistuvana musiikkikasvattajana kiinnosti tietää, miten musiikinopettajat ovat tarkalleen järjestäneet opetuksensa etänä. Mikään videopuhelualusta ei vielä nykyteknologialla kykene viiveettömään viestintään, joten reaaliaikainen yhteissoitto oli etäopintojen myötä tyystin pois pelistä. Myös kouluilta löytyvä soittimisto oli hyödyntämättömissä oppilaita ajatellen, eikä kaikilta oppilailta löydy soittimia kotoa. Onneksi nykyteknologia mahdollistaa esimerkiksi verkkopohjaisten äänityssivustojen käytön, joiden avulla on mahdollista luoda verkon välityksellä yhteistuotantona äänityksiä vaikka pelkkää hiirtä ja näppäimistöä käyttäen. Mutta entä jos oppilaalla ei ole mahdollisuuksia tämänkaltaisen laitteen käyttöön?

Halusin pro gradu –tutkielmassani siis selvittää erilaisia haasteita musiikin etäopetuksen järjestämisessä. Samalla pyrin myös selvittämään, minkälaiset käytänteet ja toimintatavat ovat aineistonkeruuseen mennessä osoittautuneet toimiviksi opettamista ja oppimista ajatellen. Viimeiseksi toivoin saavani tietoa siitä, onko asenteet etäopetusta kohtaan nousseet vai laskeneet ja kokevatko musiikinopettajat löytäneensä joitain sellaisia asioita, joita voisi hyödyntää jatkossakin, kun opetus tapahtuu taas normaaliin tapaan lähiopetuksena.

2 ETÄOPETUS

2.1 Etäopetuksen historiaa

Moore & Thompson (1990) kertovat etäopetuksen juurien ulottuvan 1800-luvun lopulle ja silloin kehitettyyn kirjeenvaihto-opetukseen. Kyseinen opetustapa kehitettiin sellaisia oppijoita varten, jotka eivät muuten kyenneet osallistumaan oppitunnille sekä sellaisille ryhmille, joille ei muuten ollut tarjolla opettajaa johonkin tiettyyn oppiaineeseen. (Moore & Thompson 1990, 9–10.)

Schlosser & Simonson (2006) taas näkevät etäopetuksen juurten ulottuvan aina vuoteen 1833, jolloin ruotsalaisessa sanomalehdessä on mainostettu sävellyksen opiskelumahdollisuutta kirjeitse. Kirjeitse tapahtuvan etäopetuksen kehittivät Saksassa asuvat Charles Toussaint ja Gustav Langenscheidt. (Schlosser & Simonson 2006, 7.)

Vuonna 1938 etäopetuksen valvontaa varten perustettiin ensimmäinen kansainvälinen kirjeopetuksen organisaatio, International Council for Correspondence, eli vapaasti suomennettuna *Kansainvälinen kirjeenvaihto-opetuksen neuvosto*. Elektronisen median nousun myötä sen nimi vaihdettiin vuonna 1982 ja siitä tuli International Council for Distance Education, eli vapaasti suomennettuna *Kansainvälinen etäopetuksen neuvosto*. (Moore & Thompson 1990, 9–10.)

Keegan (2000) kertoo etäopetuksen saaneen 100 vuoden ajan paljon kritiikkiä, mutta kasvattaneen arvostustaan 1900-luvun kolmen viimeisen vuosikymmenen aikana. Tämä on paljolti 1980-luvulla tapahtuneen elektronisen mullistuksen ansiota, joka ensimmäistä kertaa mahdollisti kasvokkain opettamisen välimatkan päästä. 1990-luvulla etäopetus alettiin jo nähdä päteväenä akateemisen oppimisen keinona. (Keegan 2000, xi-xii.)

Schlosser ja Simonson (2006) täydentävät, että 1980–1990-luvun vaihteessa nopeiden kuituyhteyksien kehittyminen mahdollisti reaaliaikaisen, kaksisuuntaisen ääni- ja videoyhteyden osana opiskelua. Tänäpäivänä mahdollisuudet osallistua etäopetukseen kasvavat jatkuvasti internetin ansiosta. Maksullisia ja maksuttomia kursseja on jatkuvasti

tarjolla ja mahdollisuudella konferenssipuheluihin on ollut suuri vaikutus etäopetukseen, sillä nyt oppilaat pystyvät keskustelemaan reaaliajassa paitsi opettajansa kanssa, niin myös muiden opiskelijoiden kanssa. Tämä mahdollistaa opiskelijoiden välisen yhteistyön tavalla, joka oli vielä jokin aika sitten lähes mahdotonta. (Schlosser & Simonson 2006, 9.)

2.2 Etäopetuksen määritelmä

Etäopetukselle on annettu useita eri määritelmiä. Kaikissa englanninkielisissä lähteissä siitä käytetään termiä *distance education*, josta käytän tässä tutkielmassa termiä *etäopetus*. On huomauttamisen arvoista kuitenkin mainita, että opetus ja opettaminen eivät ole tässä määritelmässä yksi ja sama asia, vaan opettaminen on ainoastaan osa opetuskokonaisuutta. Schlosser & Simonson (2006) ovat määritelleet etäopetuksen seuraavanlaisesti:

”Instituutiopohjainen, formaali oppimistapa, jonka oppijaryhmät ovat erillään toisistaan ja jossa käytetään interaktiivisuutta mahdollistavia viestintäkommunikaatiovälineitä saattaakseen oppijat, materiaalit sekä opettajat yhteen.” (Schlosser & Simonson 2006, 4.)

Schlosser ja Simonson (2006) jakavat kyseisen määritelmän vielä neljään määrittävään osaan, joista jokainen vaaditaan *etäopetuksen* kriteerit täytyäkseen. Ensimmäinen on kohta, jossa mainitaan instituutiopohjainen oppiminen. Tällä tavalla erotellaan itseoppiminen etäoppimisesta. Näitä instituutioita voi olla esimerkiksi peruskoulu ja lukio, mutta myös esimerkiksi yritykset voivat tarjota etäopetusta. (Schlosser & Simonson 2006, 4.)

Toinen kohta etäopetus-termin kriteerit täytyäkseen on se, että opettaja ja oppilas ovat erillään toisistaan. Tällä voidaan tarkoittaa puhtaasti maantieteellistä erilläänoloa tai aikaan liittyvää eroa. Aikaan liittyvällä erolla tarkoitetaan sitä, että opetuksen antaminen ja oppilaan toimesta sen seuraaminen tapahtuvat eri aikoihin esimerkiksi sen mukaan, miten oppilaalle parhaiten sopii. Schlosser ja Simonson mainitsevat myös tiedollisen etäisyyden, jota etäopintojen kautta pyritään kaventamaan. (Schlosser & Simonson 2006, 4.) Schlosserin ja Simonsonin määritelmän mukaan etäopetuksen kriteerit täytyäkseen, siitä on aina löydettävä perinteinen opettaja–oppilas-asetelma.

Kolmantena Schlosser ja Simonson mainitsevat vuorovaikutuksen viestintäkommunikaatiovälineiden avulla, jotka mahdollistavat synkronisen tai asynkronisen vuorovaikutuksen. Se voi tarkoittaa esimerkiksi internetiä tai puhelinta, mutta ei myöskään linjaa pois perinteisempiä viestintävälineitä, kuten kirjeitä. He linjaavat, että opiskelijoiden on tärkeää kyetä olemaan vuorovaikutuksessa toistensa kanssa, materiaalinlähteidensä kanssa sekä opettajansa kanssa, mutta vuorovaikutus itseisarvona ei saa ohittaa sisältöä. (Schlosser & Simonson 2006, 4.)

Neljänneksi osaksi Schlosser ja Simonson paljastavat yhtenäisyyden konseptin. Opettajien tulisi kommunikoida oppijoiden kanssa ja oppimisen mahdollistavien materiaalien tulisi olla saatavilla. Materiaalien tulisi myös olla suunniteltu ja järjestelty siten, että ne muodostaisivat eheän ja motivoivan oppimiskokemuksen, joka olisi mahdollista seurata, tuntee, kuulla tai suorittaa. (Schlosser & Simonson 2006, 4.)

Schlosser ja Simonson huomauttavat myös, että määritelmän kriteerit täytyäkseen etäopetukseen vaaditaan sekä etäopiskeleminen että etäopettaminen, eikä etäopiskelemista voi olla ilman etäopettamista (Schlosser & Simonson 2006, 4).

Bates (2005) määrittelee etäopetuksen hieman pelkistetympin. Hän linjaa etäopiskelun ainoastaan metodina, jossa oppilas voi opiskella omalla ajallaan ja itse valitsemassaan sijainnissa, ilman kohtaamista opettajaa kasvokkain. Bates näkee myös teknologian kriittisen tärkeänä osana etäopiskelua ja hänen mielestään verkko-opiskelu toimii olennaisena osana nykypäivän etäopiskelua. (Bates 2005, 5, 8.)

2.3 Musiikin etäopetus

Matti Ruippo (2009) kuvailee artikkelissaan musiikin etäopetusta monipuoliseksi toiminnaksi, jonka piiriin kuuluvat paitsi soitonopetus niin myös teoreettiset aineet ja yhteismusisointi. Muusiikin etäopetus kohdistuu kaikkiin musiikin opetuksen tasoihin, eikä siten kohdistu ainoastaan esimerkiksi ainoastaan opiskelijoihin tai musiikin ammattilaisiin. Ruipon mukaan musiikin etäopetuksessa tärkeää on musiikinopetuksen välittäminen opettajan ja oppilaan välisestä ajallisesta ja maantieteellisestä etäisyydestä huolimatta mahdollistaen oppilaan

taidollisen ja tiedollisen kasvun. Tämän lisäksi tulee luoda sellaiset tekniset ja pedagogiset järjestelyt ja ratkaisut, joiden avulla musiikin etäopetus on mahdollista välittää laadukkaasti. (Ruippo 2009, 365.)

Matti Ruipon näkemys etäopetuksen luonteesta etäisyyden suhteen on selvästi siis yhteneväinen Schlosserin ja Simonsonin (2006) kanssa, eikä etäopetukseen hänen mielestään vaadita opettajan ja oppilaan maantieteellisesti mittavaa etäisyyttä, vaan ajallinen etäisyys on riittävä kriteeri. Ruippo (2009) silti kokee, että etäopetusta perinteisesti luonnehtimaan käytetyt kuvaukset eivät ole sinällään siirrettävissä musiikkiin, sillä musiikinopetukseen liittyy kolme erityispiirrettä, jotka etäopetuksen järjestämisessä on huomioitava. Nämä erityispiirteet ovat:

- ”1. Opiskelutilanteet rakentuvat suhteellisesti enemmän auditiivisuuden kuin visuaalisuuden varaan
2. oppiminen tapahtuu paljolti toiminnan myötä
3. non-verbaalinen vuorovaikutus on musiikin tekemisessä ja opiskelussa korostuneesti esillä.” (Ruippo 2009, 365.)

Mediamuotojen yhdistelemiseen kannattaa Ruipon (2009) mielestä panostaa, vaikka verkkomultimediaa tai muuta yksittäistä välinettä käyttämällä olisikin käytännössä mahdollista toteuttaa koko opetus. Tällaisen välineiden yhdistämisen avulla oppimiskokemusta on mahdollista rikastuttaa ja syventää niin, että välineet muodostavat kuitenkin opetuksellisen kokonaisuuden, eikä näyttäytyä vain yksittäisinä työkaluina. (Ruippo 2009, 365.)

Musiikin etäopetus on Ruipon (2009) mukaan perustunut pääosin synkronisten, reaaliaikaisten, välineiden käyttöön, kuten videoneuvotteluihin. Esimerkiksi musiikin teoria-aineiden opettamiseen sopivat hyvin sähköposti, verkkosivut, oppimisalustan ja yhteisöjen rakentamiseen soveltuvat alustat sekä verkkokokousjärjestelmät. Soiton ja laulun etäopetukseen on taas perinteisesti käytetty videoteknologiaa ja erityisesti videoneuvottelua. Kaikkien näiden kohdalla tulee kuitenkin aina miettiä käytettävien ratkaisujen ja opetettavan aineksen suhdetta. (Ruippo 2009, 365–366.)

2.4 Videoteknologia musiikin etäopetuksessa

Videoviestintää voidaan Andbergin ja Tuonosen (2009) mukaan nähdä olevan kahdenlaista: vuorovaikutteista sekä yksisuuntaista videoviestintää. Vuorovaikutteisiksi videoteknologioiksi he laskevat videoneuvottelut sekä verkkokokoukset, joissa myös seuraajat kykenevät osallistumaan lähettämällä omaa kuvaa ja ääntä. Yksisuuntaisina teknologioina nähdään sellaiset teknologiat, joissa viestintä on suuntautunutta eikä seuraajien ole mahdollista vaikuttaa tilanteen kulkuun. Tällaisiin voi lukeutua esimerkiksi mediavirrat (*suoratoisto*, engl. *streaming*) ja videotiedostot. (Andberg & Tuononen 2009, 3.)

Ruippo (2009) näkee videoteknologiat musiikin etäopetuksen vaatimuksiin luontevasti mukautuneena teknologiana itse opetustyön sekä opetusaineiston taltioinnin ja jakelun osalta. Yksinkertaisimmillaan laitteistoksi riittää internet-yhteydellä ja soveltuvalla ohjelmalla varustettu tietokone, johon on kiinnitetty kamera ja mikrofoni. Hän kuitenkin huomauttaa, että mikäli tavoitteena on välittää hyvälaatuista kuvaa ja ääntä, on laitteistonkin laatuun panostettava. Ruippo kertoo, että suomalaisessa musiikinopetuksessa on käytetty videoneuvottelua vuodesta 1995, mutta välitetyn kuvan ja äänen laatu on parantunut teknisen kehityksen myötä. (Ruippo 2009, 366.)

Salavuo (2006) näkee digitaalisen videon käytössä osana musiikinopetusta useita hyviä puolia. Videointi mahdollistaa esimerkiksi arvioinnin laajentamisen oppimistilanteen ulkopuolelle. Se tarjoaa paitsi kehittyneet mahdollisuudet oppilaiden arviointiin sekä heidän itsearviointiin ja vertaisarviointiin, myös mahdollisuuden opettajalle tutkailla omaa opetustyötään ja arvioida sitä melkein kuin ulkopuolisena. Omaa musisointia kuvaamalla ja videolta tarkastelemalla, oppilaan on helppo huomata omat virheensä sekä oma kehityksensä. Arvioinnin monipuolistumisen lisäksi digitaalinen videoteknologia mahdollistaa esimerkiksi musiikkivideoiden tekemisen, sekä muiden yhteistoiminnallisten oppilasprojektien harjoittamisen ja toteuttamisen. (Salavuo 2006, 193–196.)

Videoneuvottelu on Ruipon (2009) mukaan vaadittujen menetelmällisten muutosten osalta kaikista lähimpänä normaalia opetustilannetta. Jokseenkin merkittäväksi ongelmaksi nousee kuitenkin viive, joka poissulkee yhteismusisoinnin. Opettajan on myös jätettävä pois normaalisti soiton lomassa lausutut kommenttinsa, sillä videoneuvottelun

kaiunkumousjärjestelmä muokkaa tällaisista kommenteista epäselviä ja siten oppilaalle hämmentäviä. Instrumenttiopetuksessa yhteismusisointia on usein kuitenkin melko vähän, joten siinä mielessä koodauksen ja siirron aiheuttaman viiveen ei tarvitse vaikuttaa opetustyyliin. (Ruippo 2009, 367.)

Kattavan opetustilanteen saa Ruipon (2009) mukaan aikaiseksi kolmella kameralla, joista yhden tulisi olla moottoriohjattu pääkamera ennalta asetetuilla kamerakulmilla, yhden tulisi olla kiinteästi opetustilaan asennettu, luokkahuoneesta vaihtoehtoista kuvaa välittävä, yleiskamera sekä dokumenttikamera, jolla voi esittää esimerkiksi tekstisivuja tai havainnollistavia esineitä. Näiden lisäksi tietokoneen näytöltä voi myös välittää esimerkiksi esitysgrafiikkaa tai videoita. (Ruippo 2009, 367.)

Ruippo vielä huomauttaa, että moottoriohjatun pääkameran käyttö tulisi olla harjoiteltua ja kuvakulmien mietittyjä ja ennalta asetettuja, sillä liiallisella kuvakulmien vaihtelulla voi olla keskittymistä heikentäviä vaikutuksia sekä opettajan että oppilaan päässä. Opettajan esiintymisen tulisi myös olla mietittyä ja harjoiteltua. Opettajan on esimerkiksi hyvä muistaa katsoa välillä suoraan kameraan, sillä muuten oppilaan ruudulle ei välity lainkaan opettajan katsekontakti. Opetustilanteessa äänen välittämistä varten mikrofonin laatuun ja sijoitteluun on myöskin panostettava. (Ruippo 2009, 367–368.)

Holmberg (2001) sivuaa samaa kontaktin ottamiseen liittyvää aihealuetta omassa etäopetuksen määritelmässään ja vaatimuksista, jotka edesauttavat toimivan etäopetuksen toteutumista. Hän uskoo vakaasti opetuksen yhteydessä eri tahoilla ilmenneen empatian olevan avainasemassa minkä tahansa opetuksen kohdalla. Kasvokkain kohdatessa pelkkä hymy tai tietynlainen äänenpaino voi riittää empatian osoituksena. Etänä toimiessa taas näin hienovaraiset eleet eivät riitä, vaan empatiaa osoittavia eleitä on korostettava ja niitä on tehtävä tietoisesti. (Holmberg 2001, 45.)

3 OPPIMISYMPÄRISTÖT

3.1 Näkökulmia toimivan oppimisympäristön luomiseen

Bransford, Brown ja Cocking (2000) ovat kehittäneet teorian, jossa neljä eri näkökulmaa vaikuttavat yhdessä oppimisympäristön toimivuuteen. Nämä ovat *oppilaskeskeinen*, *tietämyseskeinen*, *arviointikeskeinen* sekä *yhteisökeskeinen näkökulma*. Nämä neljä näkökulmaa on otettava huomioon toimivaa oppimisympäristöä rakentaessa ja niillä kaikilla on oltava mahdollisuus limittyä toisiinsa ja vaikuttaa toinen toiseen. Oppilaskeskeisellä näkökulmalla tarkoitetaan huomion kohdistamista niihin tietoihin, taitoihin, asenteisiin ja uskomuksiin, joita oppilas tuo mukanaan oppimistilanteeseen. Taitava oppilaskeskeinen opettaja osaa nähdä nämä asiat ja opettaa uutta nämä asiat huomioon ottaen. (Bransford, Brown ja Cocking 2000, 133–134, 154.) Terry Anderson (2008) kuitenkin näkee, että vaikka Bransfordin ym. teoria on toimiva, on oppilaskeskeisessä näkökulmassa silti kyse ennemminkin oppimiskeskeisestä näkökulmasta. Tämä siitä syystä, että oppimistilanteessa on osattava ottaa huomioon oppilaan lisäksi myös opettajan, instituution, oppilasta tukevan yhteisön sekä luokkatovereiden asettamat tarpeet ja rajoitukset. (Anderson 2008, 48.)

Bransford ym. (2000) kuitenkin jatkavat, että oppilaskeskeisessä oppimisympäristössä opettaja osaa rakentaa uutta tietoa aina oppilaan vanhan tiedon päälle ja toimivat ohjeistukset alkavat aina siitä, mitä oppilas jo kantaa mukanaan. Tehokas oppimisympäristö vaatii kuitenkin myös tietämyseskeistä näkökulmaa. Tietämyseskeinen näkökulma antaa oppilaalle hyvät järjestäytyneet ajattelu- ja ongelmanratkontataidot uudistuvien ja vaativien tietokokonaisuuksien myötä. Tarvitaan siis aktiivisesti kehittyvää tietämystä ja tiedonkäsittelytaitoa, jotta oppiminen voi jatkua. Näiden lisäksi oppilaan on saatava läpinäkyvää, formatiivista arviointia edistymisestään ja hänen on myös opittava arvioimaan omaa kehitystään sekä arvioimaan saamaansa tietoa. Tämän Bransford ym. ovat nimenneet arviointikeskeiseksi näkökulmaksi. Neljäntenä heidän teoriassaan on yhteisökeskeinen näkökulma, joka sisältää oppimisympäristön kaikkine sen sisältämine ihmissuhteineen niin luokassa, koulussa, kotona, koulun jälkeisissä kerhoissa sekä laajemminkin ympäristössä. Bransford ym. näkevät, että kaikki nämä vaikuttavat merkittävästi oppilaan akateemisiin saavutuksiin. (Bransford, Brown ja Cocking 2000, 153–154.)

3.2 Näkökulmia toimivan verkko-oppimisympäristön luomiseen

Anderson (2008) esittää, että verkko-oppiminen saattaa kuitenkin helposti hankaloittaa oppilaskeskeisen näkökulman toteutumista, sillä opettajan ja oppilaan välinen kommunikaatio jää vaillinaiseksi kehonkielen sekä puheen äänensävyjen ja -voimakkuuden ym. parakielellisen havaitsemisen rajoitteisuuden vuoksi. Tämä tulee ottaa opettajan osalta huomioon tarjoten oppilaille erilaisia väyliä ilmaista itseään, arvojaan sekä esimerkiksi huolenaiheitaan niin oppilaalle kuin koko luokallekin. Oppilaat ovat myös usein jo taitavia internetin käyttäjiä, mutta on verkossa opettavan opettajan tehtävä myös opettaa tarvittavaa tehokkuutta kyseisen välineen käyttämiseen. *Verkko-opettajan* tehtävä onkin jatkuva käyttömukavuuden ja -kompetenssin tehostaminen sekä sellaisten turvallisten verkkoympäristöjen tarjoaminen, jossa oppilaiden on mahdollista voimistaa omaa verkkovälineiden käyttötehokkuutta. (Anderson 2008, 47–48.)

Andersonin (2008) mielestä verkko-oppiminen ei suosi, mutta ei myöskään heikennä tietämyskeskeistä oppimista verrattuna lähiopetukseen. Silti internet tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden syventää tietämystään yhä enemmän saatavilla olevien valtaviin tietoresurssien myötä. Nämä samaiset resurssit saattavat silti olla oppilaalle liikaa, jotta hän pystyisi muodostamaan eheää tietokokonaisuutta, jonka vuoksi tarvitaan taitava verkko-opettaja tarjoamaan ikään kuin kehykset, joiden sisään oppilaat voivat rakentaa itse havainnoimansa tiedon. (Anderson 2008, 49.)

Arviointikeskeisen oppimisen Anderson (2008) näkee tärkeänä, mutta vaikeana niin normaaleissa olosuhteissa, kuin verkossa tapahtuvissa opinnoissakin. Hän esittää kuitenkin joitain työkaluja, joiden avulla sen mukaisesti on mahdollista toimia ilman, että opettajan työmäärä paisuu liian suureksi. Näitä ovat sellaisten ohjelmien käyttö, joissa vastauksen tarkistaminen on ns. koneistettu, mutta erityisesti hän suosittelee oppilaiden itse- ja vertaisarviointia esimerkiksi jakamalla työt yhteisissä työtiloissa, tai teetättämällä työt alunperinkin ryhmissä, jotka keskenään voivat arvioida oman työnsä kulkua ja suoriutumista siitä. (Anderson 2008, 50–51.)

Anderson (2008) lainaa yhteisökeskeisestä näkökulmasta kertoessa Wilsonia (1997), jonka mukaan verkkoyhteisöjen jäsenet omaavat keskenään yhteisen kuulumisen ja luottamuksen

tunteen sekä ajatukset omaa oppimistaan sekä yhteisölle omistautumistaan kohtaan (Anderson 2008, 51; Wilson 1997). Yhteisöjen rakentaminen voi kuitenkin olla odotettua vaikeampaa kyseisessä paikkaan ja aikaan sitoutumattomassa tilassa, jonka internet oppilaille ja käyttäjille yleisesti tarjoaa (Anderson 2008 51; Jonassen & Carr 2000). Suurin osa vapaaehtoisesti verkko-opintoihin hakeutuvista tuntuvat kuitenkin Andersonin (2008) havaintojen mukaan hakeutuvan kyseisenlaisiin opintoihin sen suoman vapauden ja itsenäisyyden vuoksi. Verkkoyhteisössä toimimiseen pakottaminen ei täten ole tehokkain oppimista tukeva tapa, jonka vuoksi Anderson suosittaakin verkko-oppimisen painottuvan erityisesti oppimiskeskeisestä, tietämyseskeisestä sekä arviointikeskeisestä näkökulmasta tuotetuksi.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuskysymykset

Tässä tutkielmassa selvitän useasta eri kulmasta, miten musiikinopettajat kokivat poikkeustilan aikaisen etäopetusajanjakson 18.3. alkaen aina kyselyn sulkeutumispäivään 30.4., jolloin kyseinen etäopetusajanjakso oli vielä käynnissä. Tutkimuksessani pyrin saamaan vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaisia työvälineitä ja käytänteitä opettajat ovat käyttäneet poikkeustilan etäopetuksessa?
2. Kuinka kuormittavana opettajat ovat kokeneet poikkeustilan etäopetusajanjakson?
3. Uskovatko opettajat kyseisellä etäopetusajanjaksolla opituista työtavoista olevan jatkossa hyötyä tilanteen palatessa ns. normaaliksi?

Suurin osa Suomessa toimivista opettajista joutuivat yllättäen muokkaamaan opetustyyliään lähiopetukseen soveltuvasta tyylistä etäopetukseen soveltuvaksi. Tämä oletettavasti aiheutti välttämättömän pakon muokata paitsi opetustyyliä, myös opetusmateriaaleja, jotta ne istuisivat paremmin täysin erilaiseen ja uudenlaiseen työskentelytapaan. Pyrin tällä tutkielmallani selvittämään, miten erityisesti musiikinopettajat tämän toteuttivat käytännössä ja miten he kokivat tämän erikoislaatuisen tilanteen.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkielmani on empiirinen tutkimus, joka on laadultaan kvantitatiivinen. Tutkielman aineisto on kerätty laatimani kyselykaavakkeen avulla, jonka vastaajat täyttivät Google Forms -verkkoalustalla. Kyselyyn olin koonnut kysymyksiä jaotellen ne omiin aihealueisiinsa.

Kyseiset aihealueet olivat:

1. Taustatiedot
2. Tietotekninen suuntautuneisuus
3. Poikkeustilan aikainen yhteydenpito oppilaisiin
4. Opetusvideomateriaali
5. Välineistö

6. Käytännöt
7. Työkuormitus
8. Vapaa sana

Vilkka (2007) määrittelee määrällisen tutkimuksen menetelmäksi, joka vastaa kysymyksiin *kuinka moni, kuinka paljon tai miten usein*. Kvantitatiivisen menetelmän avulla tietojen tarkastelu tapahtuu numeerisesti joko niin, että tutkija saa tutkimustiedon alun perinkin numeroina tai että hän muuttaa laadullisen aineiston numeeriseen muotoon. Ennen aineiston keräämistä tulee tapahtua operationalisointi sekä strukturointi, joista ensimmäinen takaa tutkittavan henkilön ymmärryksen asiasta arkiymmärryksellään teoreettisten ja käsitteellisten asioiden muutettaessa helposti ymmärrettävään muotoon. Strukturointi sisältää tutkittavan asian ja ominaisuuksien suunnittelemisen sekä vakioinnin. Tällöin tutkittavat asiat voidaan vakioida kyselylomakkeeseen sellaisiksi kysymyksiksi ja vaihtoehdoiksi, että jokainen vastaaja ymmärtää kysymyksen samalla tavalla ja jokaiselta voidaan kysyä kysymys samalla tavalla. (Vilka 2007, 14-15.)

Heikkilä (2014) huomauttaa järkevän kohderyhmän ja oikean tutkimusmenetelmän valinnan tärkeyttä tutkimuksen onnistumisen edellytyksenä. Kuitenkin käyttökelpoisia menetelmällisiä ratkaisuja voi olla useita, eikä täten valinta niiden välillä välttämättä ole helppo. Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoite kuitenkin määrittelevät tutkimusmenetelmän, vaikkakin valinta on usein tutkimustavoitteiden ja resurssien asettamissa rajoissa tapahtuvaa yhteensovittamista. (Heikkilä 2014, 12.)

Valitsin tutkielmalleni määrällisen lähestymistavan, sillä koin sen tarjoavan minulle paremmin vastauksia kysymyksiini, kuin mitä laadullinen lähestymistapa olisi minulle tarjonnut. Tutkielmani edustaa kuvaavaa tutkimusta. Kuvaileva, eli deskriptiivinen tutkimus, vastaa kysymyksiin *mikä, kuka, millainen, missä, milloin*. (Heikkilä 2014, 14).

4.3 Tutkimusaineisto

Tutkimukseni on määrällinen ja se pohjautuu survey-tutkimukseen, jonka aineisto on kerätty kyselykaavakkeella. Kysely toteutettiin Google Forms -alustalla. Kyselyyn pääsi käsiksi

linkin kautta, jonka jaoin kahdessa eri opettajille tarkoitettussa Facebook-ryhmässä. Ensimmäinen näistä ryhmistä on vuonna 2009 perustettu *Mitä tehdä musatunnilla....* -ryhmä, joka on musiikkia opettavien opettajien vertaisryhmä, jonka tarkoitus on mahdollistaa erilaisten materiaalien ja ideoiden jakaminen kollegoiden kesken. Toinen ryhmistä on 16.03.2020 perustettu *Musiikin* etäopetus -ryhmä, joka on perustettu mahdollistamaan nimenomaan musiikin etäopetukseen liittyvä materiaalien sekä ideoiden jakaminen opettajakollegoiden kesken. Kysely toteutettiin huhtikuussa 2020. Aineistonkeruun hetkellä poikkeustilan aikainen etäopetusvelvoite oli edelleen siis voimassa.

Heikkilä (2014) mainitsee internet-lomakkeiden tekemisen vaativan asiantuntemusta ja sen teknisen toteutuksen määrittelevän vahvasti tutkimuksen onnistumisen. Internet-kyselyn vahvuusiksi voi laskea haastattelijan vaikutuksen välttämäisen, nopean vastausten saannin sekä pitkänkin kyselylomakkeen käyttömahdollisuuden. Internet-kyselyn heikkouksiksi voidaan taas lukea avoimiin kysymyksiin helposti vastaamatta jättäminen, vastausten tarkkuuden kyseenalaisuus sekä väärinkäsitysten mahdollisuus. Näiden lisäksi ratkaistaviksi ongelmiksi nousee helposti kyselyn kohdentaminen juuri valitulle kohderyhmälle, kyselystä tiedottaminen sekä otokseen kuulumattomien henkilöiden vastaamisen estäminen. Tämän lisäksi on estettävä saman henkilön vastaaminen useampaan kertaan. (Heikkilä 2014, 17–18.)

Ratkaisin nämä ongelmat valitsemalla kyselyn julkaisukanavan harkiten, käyttäen siihen ainoastaan musiikinopettajille tarkoitettuja Facebook-vertaisryhmiä. Oletuksena näiden ryhmien kohdalla on, että niihin kuuluu ainoastaan asianmukaiset henkilöt. Tiedotin kyselystä näissä ryhmissä sekä kirjoitin molemmissa tapauksissa vielä vastaamisesta muistuttavat viestit, jotta saisin maksimoitua vastaajamäärän. Tämän lisäksi keräsin kyselyssä joitain perustietoja vastaajista, joita vertailemalla pystyin vahvistamaan, että jokainen vastaaja on vastannut kyselyyn ainoastaan yhden kerran. Tämän lisäksi käytin avoimia kysymyksiä vain täydentävinä elementteinä sekä pyrin muodostamaan kyselyn väittämät ja kysymykset niin, että väärinkäsitysten riski olisi minimissään.

Vastausaikaa kyselyyn vastaamiseen annettiin reilu viikko. Vaatimuksena kyselyyn vastaamiselle oli, että vastaaja on musiikin aineenopettaja tai musiikkia alakoulussa opettava luokanopettaja, ja että kyseinen henkilö oli toiminut musiikin opettajana myös poikkeustilan aikaisen etäopetusjakson aikana. Vastauksia haluttiin nimenomaan peruskoulussa tai lukiossa opettavilta opettajilta, eikä tutkielmassa siis keskitytä muilla sektoreilla tapahtuneeseen

musiikin opetukseen, kuten esimerkiksi taiteen perusopetukseen. Vastaajia kertyi yhteensä 65 henkilöä (N=65).

Vastaajat olivat iältään 25–60-vuotiaita ja keski-ikäsi vastaajien kesken muodostui 41,9 vuotta. Vastanneista suurin osa oli valmistunut Jyväskylän yliopistosta, Sibelius-Akatemiasta tai Oulun yliopistosta. Näiden lisäksi vastanneiden joukossa oli Itä-Suomen yliopistosta, Snellman korkeakoulusta, Tampereen yliopistosta, Abå Akademista, Savonlinnan yliopistosta, Viron musiikki- ja taideakatemiasta, Helsingin yliopistosta, Turun yliopistosta sekä Joensuun yliopistosta valmistuneita opettajia. 39 vastaajaa kertoi työskennelleensä musiikinopettajana 8 vuotta tai enemmän, 10 vastaajaa kertoi toimineensa musiikinopettajana 4-7 vuotta, 12 vastaajaa oli vastaushetkellä työskennellyt musiikinopettajana 1-3 vuotta ja neljä vastaajaa kertoi toimineensa musiikinopettajana vähemmän kuin yhden vuoden. Vastaajista 38 henkilöä kertoi opettavansa alakoulussa, 42 yläkoulussa ja 20 lukiossa.

Kysely koostui erilaisista kysymyksistä sekä väittämistä, joista suurin osa oli ns. suljettuja kysymyksiä, eli vastausvaihtoehdot oli määritelty etukäteen. Kyselyssä oli vain muutama avoin kysymys, joiden funktio oli enimmäkseen tarkentaa edellä annettua vastausta, kuin tarjota jotain uutta dataa. Kysely koostui yhden sekä useamman vastauksen monivalintakysymyksistä, joihin oli aina myös liitetty vaihtoehto *Joku muu, mikä?*, kyllä–ei-tyyppisistä väittämistä sekä Likertin asteikon mukaisesti vastattavista väittämistä.

Likertin asteikko koostuu tavallisesti 4:stä tai 5:stä järjestysasteikon tasoisesta portaasta, joissa ääripäinä on *täysin samaa mieltä* tai *täysin eri mieltä*. Likertin asteikkoa käytettäessä on harkittava asteikon arvojen lukumäärä, eri arvojen ilmoittaminen sanallisesti, vaihtoehtojen ilmenemisjärjestys sekä keskikohdan sanallisen arvon ilmaiseminen. (Heikkilä 2014, 51.) Valitsin käyttäen 5-portaista asteikkoa, jossa numero 1 edusti vastausta *Täysin eri mieltä/En lainkaan* tms. ja numero 5 edusti vastausta *Täysin samaa mieltä/Todella usein* tms. Vastausnumero 2 edusti vastausta *Jokseenkin eri mieltä/Harvoin*, numero 4 vastausta *Jokseenkin samaa mieltä/Melko usein* ja keskelle jäävä 3 neutraalia vastausta, eli *En samaa mieltä enkä eri mieltä/En usein enkä harvoin*. 1:n ja 5:n arvot oli ilmaistu sanallisesti selkeästi jokaisessa vaiheessa, jotta vastaajat tiesivät aina varmasti mistä kohtaa asteikkoa heidän oma mielipiteensä löytyy.

4.4 Aineiston analyysi

Määrällisen tutkimuksen aineiston käsittely alkaa lomakkeiden tarkistuksesta, etenee aineiston muuttamisesta numeeriseen muotoon ja päättyy tallennetun aineiston tarkistukseen (Vilka 2007, 105). Toimin tässä järjestyksessä. Tarkistin tässä tapauksessa sähköisessä muodossa olevat lomakkeet kyselyn määrääjän umpeuduttua ja totesin jokaisen lomakkeen vastaavan vaadittuja kriteereitä. Siirsin tiedot ensin Google Sheetsiin, josta latasin tiedot omalle tietokoneelleni ja avasin ne Excel-taulukointiohjelmalla. Suurin osa vastauksista oli jo numeraalisessa muodossa ja ne jotka eivät olleet, muutin tässä vaiheessa sellaisiksi. Tämän ohjelman sisällä tarkastelin tietojen frekvenssijakaumia sekä laskin eri vaiheiden keskiarvot ja keskihajonnat. Aloitin analyysini käyttäen näitä kahta ohjelmaa ja kolmantena otin käyttööni SPSS-ohjelman, jonka avulla minun oli mahdollista tehdä oleelliseksi näkemistäni tiedoista ristiintaulukointia. Näiden kolmen ohjelman avulla pystyin vertailemaan saatuja tuloksia keskenään ja luomaan analyysia palvelevia kaavioita sekä ristiintaulukointeja kyselyllä saadusta datasta.

Käytin aineiston analyysissä suurimmaksi osaksi yhden muuttujan menetelmiä, frekvenssijakaumien, prosenttijakaumien, keskiarvojen sekä keskihajonnan tarkastelua ja niiden perusteella tulkintojen tekemistä. Vehkalahti (2014) kertoo frekvenssi- ja prosenttijakaumien eduksi niiden käyttökelpoisuuden mittauksesta riippumatta. Keskiarvo taas on sopii moniin tilanteisiin, mutta tarvitsee rinnalleen keskihajontaa ilmaisevan lukeman ollakseen täysin ymmärrettävissä. (Vehkalahti 2014, 53-54.) Olen sisällyttänyt tekstiin eri vaiheissa ilmeneviä keskiarvoja sekä keskihajontalukemia, mikäli olen kokenut kyseisten tietojen antavan lisäarvoa aineiston analyysille. Tämän lisäksi käytin jonkin verran ristiintaulukointia avukseni. Yksi ristiintaulukoinneista löytyy myös erillisenä kuvana analyysivaiheen tekstin ohessa.

Kadon laadun arviointi on jokaisen tutkijan tehtävä määrällistä tutkimusta tehdessä (Vilka 2007, 107). Kyselyyni vastasi monen ikäisiä sekä monessa eri kaupungissa opiskelleita sekä nykyisin työskenteleviä musiikinopettajia. Yhteensä vastaajia oli 65 musiikinopettajaa. Taustatiedoissa tulee kuitenkin ilmi, että merkittävän suuri osa kyselyyn vastanneista on motivoituneita käyttämään tietoteknisiä välineitä osana sekä arkeaan että opetustaan. Vaikuttaa siis siltä, että kyselyyn ovat vastanneet he, jotka muutenkin ovat aiheesta

kiinnostuneita ja siten vastaajien joukosta puuttuvat he, jotka eivät ole kiinnostuneita kyseisestä aiheesta. Kokemukset erilaisista etäopetusvelvoitteeseen liittyvistä aihealueista eivät siis tämän kyseisen kadon takia ole suoraan yleistettävissä ns. tavalliseen opettajaan

Puuttuvat havainnot ovat myös huomion- ja harkinnanarvoisia asioita tutkimusta tehdessä. Puuttuvilla havainnoilla tarkoitetaan johonkin kysymykseen vastaamatta jättämistä tai vastaamista epäselvästi. Tällöin on tutkijan päätettävänä, ottaako hän havainnot mukaan analyysiin vai ei. (Vilkkä 2007, 108.)

Aineistossani ei kuitenkaan tullut kyseisiä tilanteita eteen. Silti kyselyä laatiessa Google Forms -alustalle kyselypohjaan oli vahingossa jäänyt kahteen kohtaan virhe, joka aiheutti sen, että vastaaja oli pakotettu vastaamaan joihinkin tarkentaviin kysymyksiin, vaikka oli aiemmalla vastauksellaan ilmaissut, että ei ole oikea henkilö näihin täydentäviin kysymyksiin vastaamaan. Ensimmäisen näistä virheistä huomasin korjata jo kyselyn julkaisupäivän aikana, mutta toinen jäi kyselyssä voimaan sen sulkeutumiseen saakka. Päätin ottaa kyseiset pakotetut vastaukset kokonaan pois analyysistä ja siten havaintomatriisista. Kyseiset virhearvot eivät siis ole vaikuttaneet tuloksiin millään tavalla, sillä mikäli virhettä ei olisi sattunut, olisi kyseisten vastaajien kohdalla nämä kysymykset jääneet joka tapauksessa vastaamatta.

4.5 Tutkimuksen luotettavuus

Heikkilä (2014) mainitsee luotettavuuden ensimmäiseksi edellytykseksi tutkimuksen olevan tehty tieteelliselle tutkimukselle asetettujen kriteerien mukaisesti. Validiteetti ja reliabiliteetti kuvaavat mittauksen hyvyttä tai luotettavuutta ja ne yhdessä muodostavat mittarin kokonaisluotettavuuden. Käsittelyvirheet, mittausvirheet, peitto- tai katovirheet sekä otantavirheet vaikuttavat tutkimusaineiston laatuun heikentävästi. Validiteettiin vaikuttaa kyselytutkimuksissa erityisesti se, kuinka onnistuneesti kysymysten avulla on mahdollista saada ratkaisu tutkimusongelmaan. Reliabiliteettiin taas vaikuttaa erityisesti tulosten tarkkuus, joka taas riippuu jokseenkin otoksen koosta. Perusajatuksena on siis, että mitä pienempi vastaajamäärä on, sitä helpommin tulokset ilmenevät sattumanvaraisina ja siten epätarkkana tietona esimerkiksi keskiarvoista. Systemaattinen virhe mittauksessa alentaa yleensä sekä reliabiliteettia että validiteettia. (Heikkilä 2014, 176-177.)

Kyselyyni vastasi 65 musiikin aineenopettajaa tai musiikkia opettavaa luokanopettajaa. Vastaajia oli monesta eri ikäluokasta, he olivat valmistuneet monipuolisesti eri oppilaitoksista eri vuosina ja olivat työllistyneet monipuolisesti ympäri Suomea eri kouluasteille. Niiltä osin koen siis kyselyni tavoittaneen kiitettävän kokoisen ja luotettavan perusjoukon. Lähes kaikki kysymykset ja väittämät oli asetettu pakollisiksi vastattaviksi, joten sain vastauksen kaikkiin haluamiini kysymyksiin. Silti, kuten vielä tulosten analysoinnin alussa totean, kyseiset 65 vastaajaa oli keskimäärin selkeästi sellaisia vastaajia, joita tämä kyseinen aihealue jollain tasolla kiinnostaa. Täten tulokset eivät ole täysin yleistettävissä kuvaamaan kaikkia Suomessa musiikkia opettavia opettajia. Tulokset ovat silti varmasti suuntaa antavia ja toimii katsauksena kevääseen 2020 ja sen aikaisiin tuntemuksiin musiikinopettajien kesken.

Vilka (2007, 153) korostaa, että kollegoilta, ohjaajilta, vertaisryhmältä sekä aihealueen asiantuntijoilta saadut kommentit ovat tärkeitä tutkimuksen kokonaisluotettavuutta lisätessä ja sen virheitä vähentäessä. Kysymykset vastausvaihtoehtoineen olivat tarkkaan harkittuja ja mahdollisimman helposti ymmärrettäviä, jolla minimoitiin väärinkäsitysten sekä turhien vastausten määrä. Kysely kävi läpi testivaiheen, jolloin kyselyn kävivät läpi joukko opettajaopiskelijakollegoitani, maisteriseminaarin ohjaaja sekä tutkielmani ohjaaja. Kyseiset koetäyttäjät antoivat siitä kommentteja sekä mahdollisia parannusehdotuksia, jotka sitten toteutin saaden viimein aikaan lopullisen kyselyn. Tällä tavoin epäolennaisten tai epäselvien kysymysten määrä saatiin minimiin, jolloin tutkimuksen kokonaisluotettavuus myös nousi. Tämän lisäksi sain keskimääräisen vastausajan, jonka pystyin ilmoittamaan osana kyselyn yhteydessä jaettavaa saatetekstiä.

Kysely oli internet-kysely, jolla kerätyt tiedot olivat heti käytettävissä sähköisessä muodossa ja vietävissä esimerkiksi Excel-taulukointiohjelmaan. Tietoja ei siis tarvinnut itse kirjoittaa sähköiseen muotoon, joka vähentää huomattavasti näppäilyvirheiden todennäköisyyttä. Excelissä pidin alkuperäisen vastaustaulukon ennallaan ja kopioin tietoja uusiin taulukoihin, joissa tein tarkempaa analyysia ja tulosten vertailua nähdäkseni tarkempia tuloksia ja voidakseni luoda erilaisia havainnollistavia kaavioita. Excelistä siirsinkin joitain tietoja SPSS-ohjelmaan ristiintaulukointia varten. Tällöin kuitenkin myös tarkistin huolellisesti, että tiedot ja arvot siirtyivät ohjelmien välillä muuttumattomina. Näin siis myös pyrittiin pitämään satunnaisvirheet pois aineiston analyysistä.

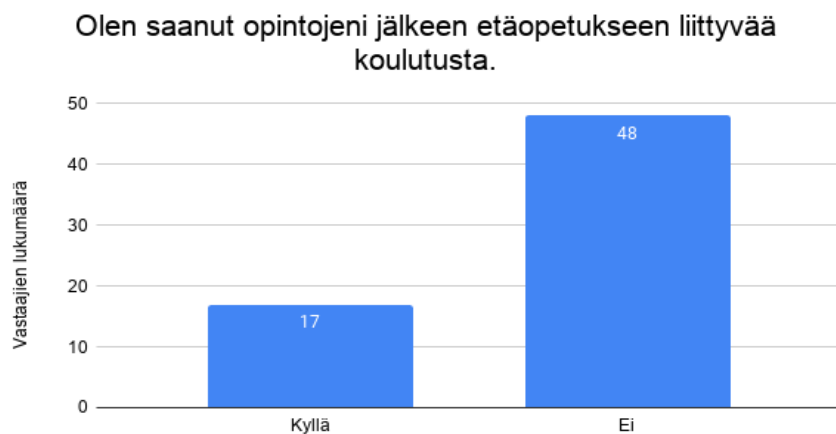
5 TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN TULKINTA

5.1 Vastaajien tausta

Kyselyn taustatieto-osioon kuului myös kartoitus liittyen etäopetusta varten saatuun koulutukseen opiskeluaikana tai sen jälkeen. Vastaajista vain 4 kertoi saaneensa jotain etäopetukseen liittyvää koulutusta opettajaopintojensa aikana (Kaavio 1). Kysyttäessä, onko vastaaja saanut etäopetukseen liittyvää koulutusta opintojensa jälkeen, myönteisesti vastanneiden määrä nousi 17:een (Kaavio 2).

Kaavio 1

Kaavio 2

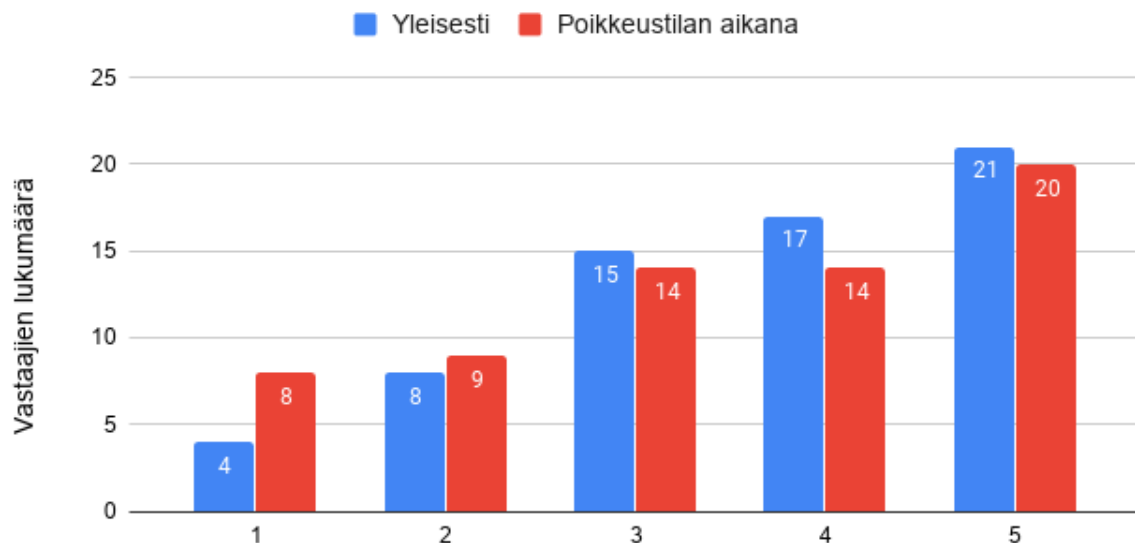
Huomattavasti suurempi osa kuitenkin koki, että oli täysin vailla etäopetukseen liittyvää koulutusta. Myöntävästi vastanneista seitsemän myös kertoi kyseisen koulutuksen liittyneen nimenomaan 2020 etäopetusajanjaksoon ja työnantajan tarjoamaan perehdytykseen

etäopetuksessa käytettävien työkalujen osalta. Vastanneista siis ainoastaan 10 oli saanut etäopetukseen liittyvää koulutusta opintojensa jälkeen sen liittymättä suoranaisesti poikkeustilan etäopetusajanjaksoon.

5.1.1 Tietotekninen suuntautuneisuus

Kaavio 3:sta on nähtävissä se, että iso osa kyselyyn vastanneista ovat sellaisia opettajia, joita kiinnostaa sekä yleisesti että poikkeustilan aikana erilaisten tietoteknisten välineiden käyttö osana heidän vapaa-ajan viettoaan. Tämän lisäksi näemme suoraan vertailemalla näitä kahta muuttujaa *Yleisesti* sekä *Poikkeustilan aikana*, että kiinnostus tietoteknisten välineiden käytölle osana vapaa-aikaa on hieman vähentynyt poikkeustilan aikana. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että toisin kuin normaalissa työarjessa, ovat opettajat joutuneet käyttämään näitä mahdollisesti samaisia aiemmin ainoastaan vapaa-ajallaan käyttämiä välineitä nyt osana työtään.

Olen kiinnostunut käyttämään tietoteknisiä välineitä vapaa-ajallani:

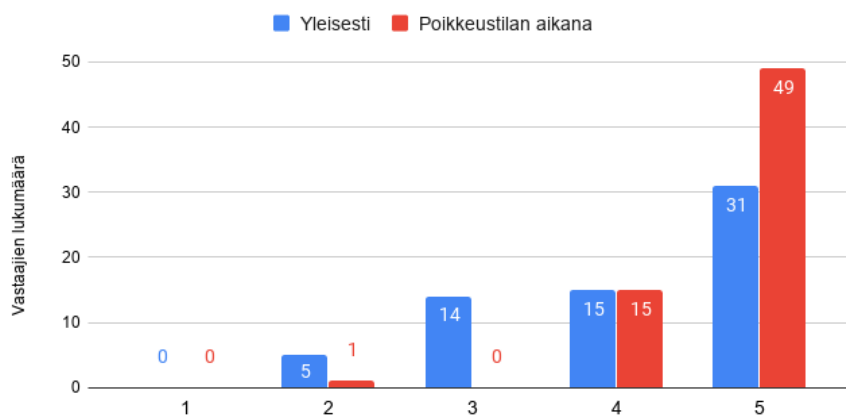

Kaavio 3

Kaavio 3:sta voimme kuitenkin myös päätellä, että kyselyyn vastanneet eivät välttämättä myöskään edusta täysin koko Suomen opettajakuntaa, vaan että kyselyyn on vastannut suurelta osin he, joita kyseinen aihealue kiinnostaa ja jotka nimenomaan ovat motivoituneita, mitä tulee tietotekniikan käyttöön. Jotta tulokset olisivat paremmin yleistettävissä, tulisi aineiston olla suurempi. Silti tulokset ovat varmasti suuntaa näyttäviä.

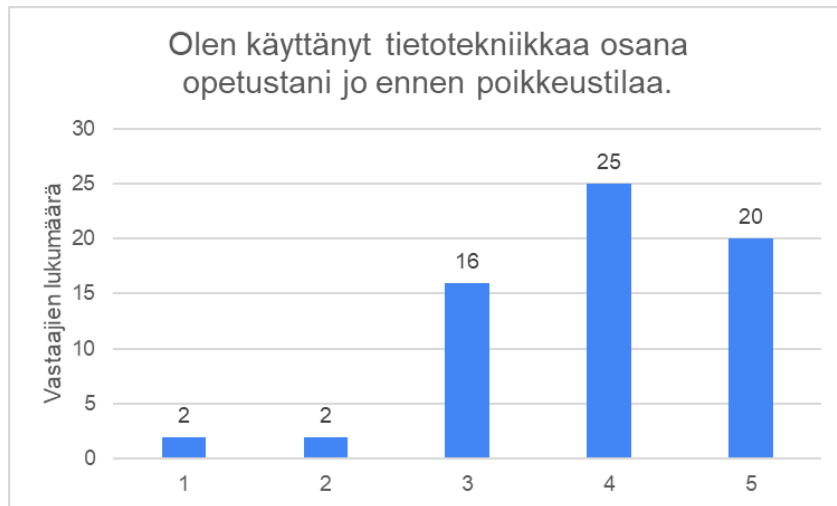
Kaavio 4:n osoittamat tulokset tukevat tätä viimeisintä päätelmää. Kysyttäessä vastaajilta, kuinka kiinnostuneita he ovat käyttämään tietoteknisiä välineitä osana opetustaan, ei pienintä mahdollista arvoa antanut yksikään. *Jokseenkin eri mieltä* -väittämää edustavan 2:n ovat antaneet vastauksekseen ensin yleisesti kysyttäessä viisi vastaajaa ja poikkeustilan aikaa koskiessa ainoastaan yksi vastaaja. Hekin, jotka ovat ensin vastanneet 3:n, näyttävät kiinnostuneen tietoteknisten välineiden käytöstä osana opetustaan siirryttäessä poikkeustilan aikaiseen etäopetukseen.

Olen kiinnostunut käyttämään tietoteknisiä välineitä osana opetustani:

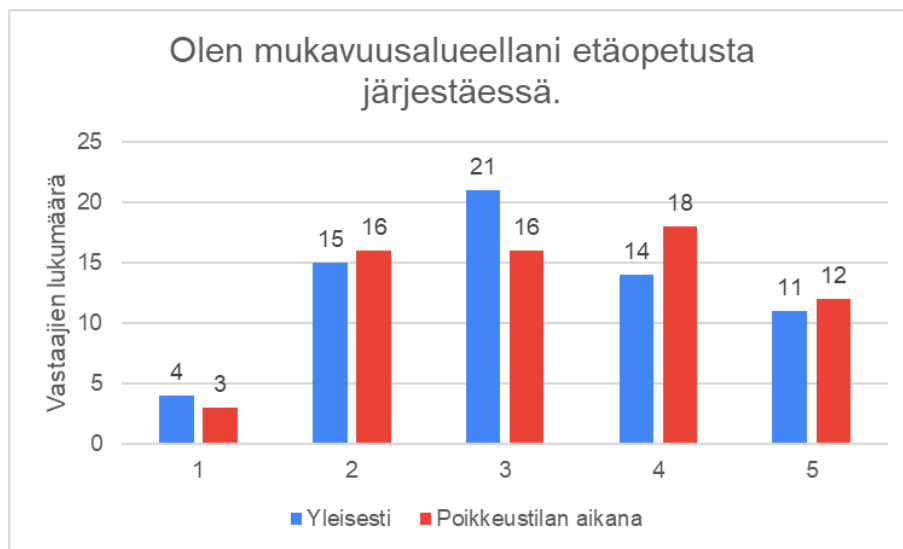

Kaavio 4

Osaksi tämä kiinnostus on varmasti pakon sanelemaa, mutta etäopetusvelvoite on varmasti myös osaltaan madaltanut kynnyistä tutustua ja käyttää näitä erilaisia tietoteknisiä välineitä osana opetusta ja samalla se on avannut henkilötasolla aivan uusia mahdollisuuksia opetuksen järjestämiseen. Valtaosa vastaajista kertoi kuitenkin käyttäneensä tietotekniikkaa osana opetustaan jo ennen poikkeustilaa. Ainoastaan kaksi vastaajaa kertoi, ettei ole koskaan käyttänyt tietotekniikkaa osana opetustaan. Täten on siis perusteltua olettaa, että lähes kaikilla kyselyyn vastanneilla on ollut ainakin jonkin asteiset tietotekniset taidot jo ennen poikkeustilaa. (Kaavio 5.)

Kaavio 5

Kaavio 6

Kaavio 6:sta on kuitenkin nähtävissä, että vaikka suuri osa vastaajista tuntuu olevan kiinnostuneita tietotekniikasta sekä osana vapaa-ajan viettoaan että opetustaan, vie etäopetuksen järjestäminen silti jopa kolmasosan (29%) vastaajista heidän epämukavuusalueelleen niin yleisesti kuin myös poikkeustilan aikana. Kyseinen lukema siis viittaa siihen, että vaikka kyselyyn vastasi selvästi monet tietotekniikasta kiinnostuneet musiikinopettajat, ei kyseinen etäopetusajanjakso kuitenkaan ole ollut luontevaa heille kaikille. Kyseinen viittaa siihen itsestään selvään oletukseen, että niinkin kehittyneillä tietoteknisillä laitteilla ja ohjelmistoilla, joita opettajilla on ollut kevään 2020 aikana käytössä, ei voi täysin korvata lähikontaktin tarjoamia mahdollisuuksia opettaa ainakaan niin, että lähiopetustyöhön tottuneet opettajat kokisivat olevansa mukavuusalueellaan. Huomioitavaa kuitenkin on myös, että jopa 30 vastaajaa kertoi olevansa *samaa mieltä* tai *täysin samaa*

mieltä väittämän kanssa. Monet kyselyyn vastanneet ovat siis selvästi kokeneet olonsa mukavaksi poikkeustilan etäopetusta järjestäessään.

Seuraavaksi opettajilta kysyttiin, millä tavoin he ovat pitäneet yhteyttä oppilaisiinsa (Kaavio 7).

5.1.2 Poikkeustilan aikainen yhteydenpito oppilaisiin

Kaavio 7

Jopa 91% vastaajista kertoi käyttäneensä Wilma-ohjelmistoa osana yhteydenpitoaan oppilaisiin. Seuraavaksi eniten kannatusta keräsi videopuhelu, jota 62% vastaajista kertoi käyttäväneensä. Perinteinen sähköposti ja Whatsapp seurasivat tiukasti perässä.

Seuraavaksi esitetty kysymys koski nimenomaan videoneuvottelusovellusten käyttöä osana järjestämäänsä etäopetusta (Kaavio 8). Tähän 60 henkilöä, eli 92%, vastasi käyttäneensä jotain videoneuvottelusovellusta osana etäopetustaan. Määrä on siis huomattavasti suurempi, kuin mitä edellisen monivalintakysymyksen kohdalla vastattiin. Vastajat siis kokivat etäopetuksen pitämisen videoneuvottelusovelluksella olevan eri asia, kuin yhteydenpito oppilaisiin. Mahdollisesti kaavio 7:n kysymyksenasettelu ohjasi miettimään myös henkilökohtaisempaa yhteydenpitoa, eli sitä, miten oppilaisiin on oltu yhteydessä oppilaskohtaisesti, kun taas kaavio 8:n väittämä ohjaa selkeästi vastaamaan ryhmäopetuksen kannalta, joka on tietenkin luonteeltaan aivan erilaista.

Kaavio 8

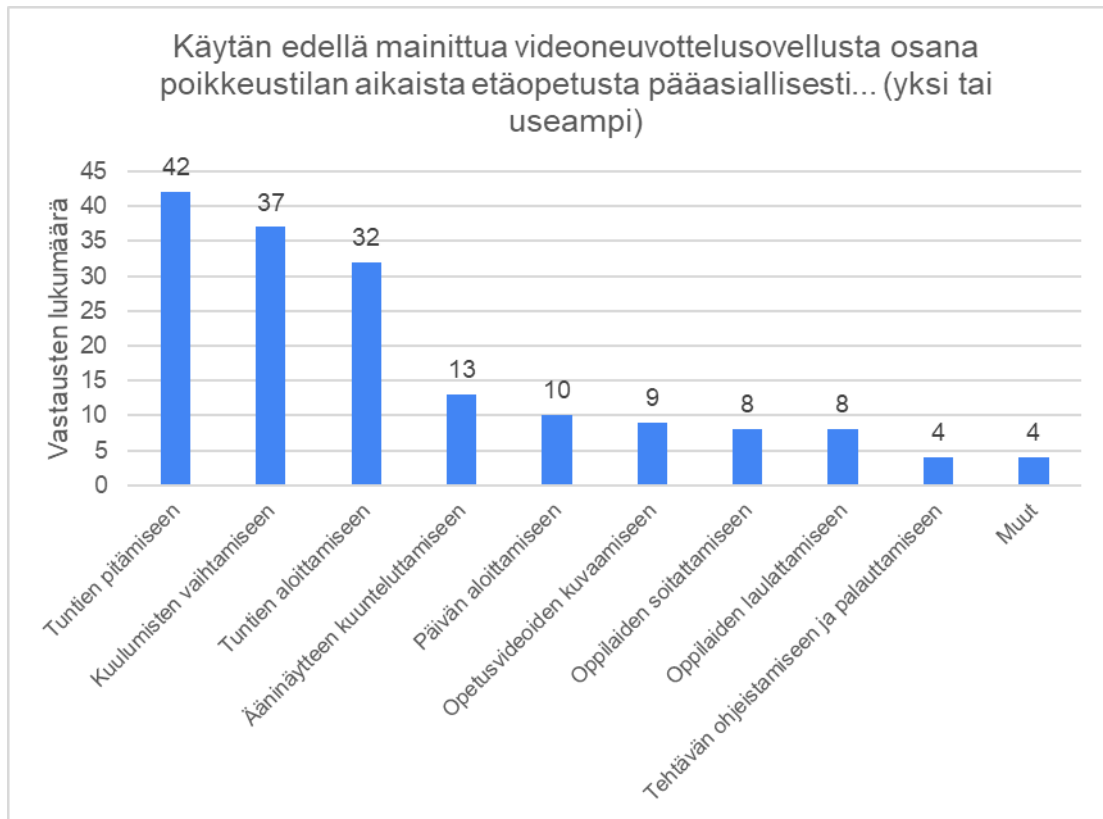
60% vastaajista kertoi kokeilleensa useampaa, kuin yhtä videoneuvottelusovellusta opetuksensa. Kysyttäessä, mikä on osoittautunut kunkin opettajan kohdalla toimivimmaksi videoneuvottelusovellukseksi opetuksen kannalta, nousi Googlen tarjoamat Google Hangouts ja Google Meet suosituimmiksi keräten yhdessä 53% opettajien äänistä. Hangoutsin valitsi 33% vastaajista ja Meetin valitsi 20% vastaajista. Mainitsen nämä kaksi sovellusta yhdessä, sillä kyselylomakkeesta puuttui kokonaan Google Meet, joten sille on ollut mahdollista antaa äänensä ainoastaan kirjoittamalla sen vastausvaihtoehtojen *Joku muu, mikä* -kohtaan. On siis todennäköistä, että osa Google Meetiä käyttäneistä on valinnut Hangoutsin siksi, että kyseinen vaihtoehto oli vaihtoehtoissa valmiina. Hangoutsin ja Meetin väliin toiseksi eniten ääniä sai Microsoft Teams, jonka äänesti toimivimmaksi videoneuvottelusovellukseksi yhteensä 30% vastaajista. 9% kannatuksen sai Zoom-sovellus ja loput äänistä sai Whatsapp, Google Classroom, Discord sekä Blackboard.

Vastaajilta pyydettiin myös perusteluja, miksi he ovat päätyneet juuri valitsemaansa sovellukseen. Vastausvaihtoehdot olivat tässäkin ennalta määritellyjä, mutta vastaajien oli silti mahdollista kirjoittaa oma perustelunsa. Suurimmaksi osaksi vastaukset painottuivat juuri näihin ennalta annettuihin vaihtoehtoihin. Vastaajat kertoivat tietyn sovelluksen käytön perusteluksi mm. helppokäyttöisyyden (39 ääntä), saavutettavuuden (31 ääntä), mahdollisuuden jakaa oma ruutu (27 ääntä), yksinkertaisuuden (22 ääntä), hyvän äänenlaadun (19 ääntä) sekä hyvän kuvanlaadun (15 ääntä). Huomattavan suuri määrä vastaajia (16 ääntä) kirjoitti kuitenkin myös *Joku muu, mikä* -kohtaan käyttävänsä kyseistä sovellusta ja mahdollisesti kokonaista palvelukokonaisuutta kunnan tai koulun linjauksesta tai siitä

suunnasta tulevan kannustuksen myötä. Yksi vastaaja kertoi myös, että käyttäisi mielellään Zoomia hyvän äänenlaadun vuoksi, mutta kyseinen sovellus oli kielletty määrävän tahon toimesta.

Tämä on selvästi vaihtoehto, jonka olisi ollut perusteltua sisältyä eriteltyinä valmiiksi annetuissa vaihtoehtoissa. Toisaalta se sisältyy myös *helppokäyttöisyys-* ja *saavutettavuus -* vaihtoehtoihin, sillä mikäli koulu tai kunta määrää tai suosittelee jonkin sovelluksen tai palvelukokonaisuuden käyttöä, on se samalla varmasti myös opettajalle yksinkertaista ottaa luokan kanssa käyttöön, sillä suurella todennäköisyydellä monet oppilaista jo tuntee kyseisen sovelluksen tai ainakin oppii sitä nopeasti käyttämään sen korkean käyttöasteen vuoksi koulun sisällä. Samalla jonkin yhden sovelluksen ja palvelukokonaisuuden valitsemalla jokainen oppilas on varmasti helpommin saavutettavissa, kuin että jokainen opettaja käyttäisi eri sovelluksia eri aineissa.

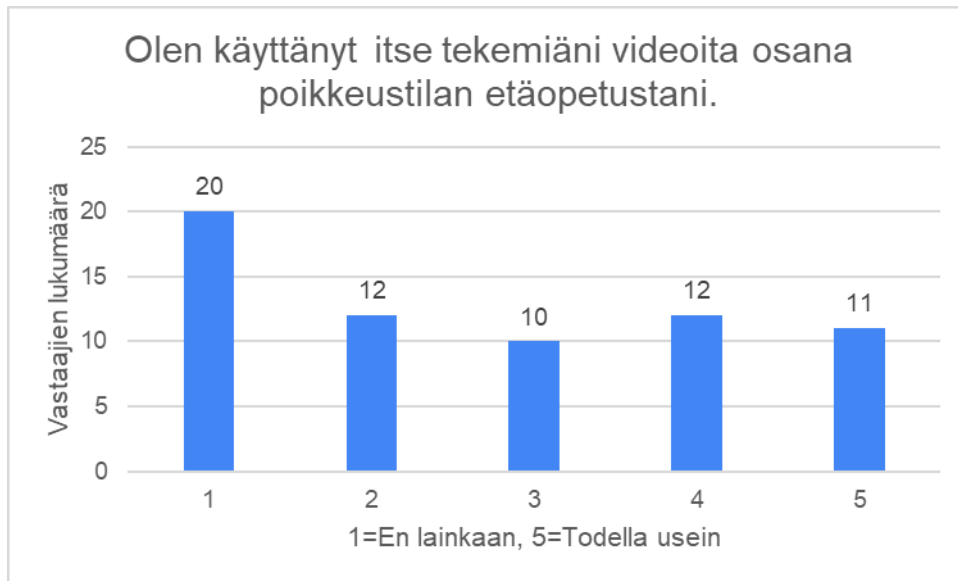
Yllätyksekseni äänenlaadun merkitys jäi melko pieneksi sen ollessa yhtenä kriteerinä videoneuvottelusovelluksen valinnalle alle 1/3:lle vastaajista. Oletukseni oli, että musiikinopettajat toivoisivat nimenomaan tätä ominaisuutta, eikä se selvästikään nyt suuremmalla osalla pitänyt paikkansa. Toisaalta tähän saattaa vaikuttaa myös se, että opettajat ovat velvoitettuja käyttämään jotain tiettyä sovellusta, oli siinä hyväksi katsottu äänenlaatu tai ei. Lisäksi videoneuvottelusovelluksiin sisältyvän viiveen vuoksi perinteisen yhteismusisoinnin kaltaiset aktiviteetit ovat kuitenkin käytännössä mahdotonta toteuttaa, joten mahdollisesti parhainta mahdollista äänenlaatua ei videoneuvottelusovelluksen osalta kevään etäopetusajanjaksolla ole peruskoulussa tai lukiossa tarvittu. Mikäli sama kysymys olisi esitetty esimerkiksi instrumenttiopetusta pitäville, olisi vastaukset oletettavasti olleet hieman erilaisia.

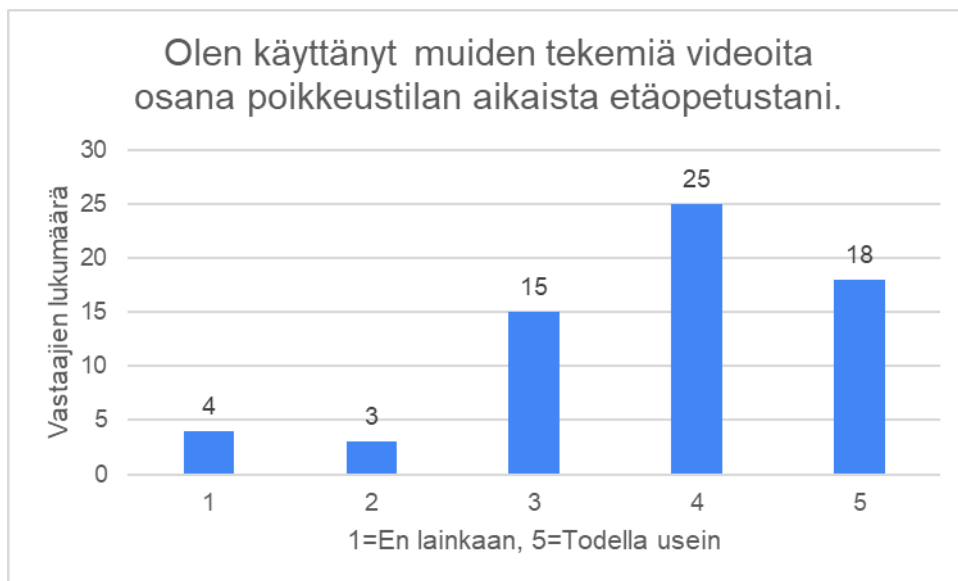
Kaavio 9

Vastaajat käyttävät valitsemaansa videoneuvottelusovellusta melko monipuolisesti. Suurin osa videoneuvottelusovelluksen käyttäjistä kertoo pitävänsä kokonaisia oppitunteja kyseisen sovelluksen avulla. Tämän lisäksi he käyttävät sovellusta muuhun yhteydenpitoon oppilaiden kanssa ja esimerkiksi tuntien aloittamiseen ja tehtävien ohjeistamiseen. Videoneuvottelusovellus onkin varmasti kevään 2020 aikana ollut yksi tehokkaimmista tavoista taata ainakin jonkinasteisia sosiaalisia kohtaamisia oppilaan ja opettajan kanssa sekä oppilaiden kanssa keskenään. Yhdeksän vastaajaa kertoi myös käyttävänsä videoneuvottelusovellusta opetusvideoidensa kuvaamiseen. Seuraava vaihe kyselyssä koskikin nimenomaan opetusvideoiden käyttöä.

5.1.3 Opetusvideomateriaali

Kaavio 10

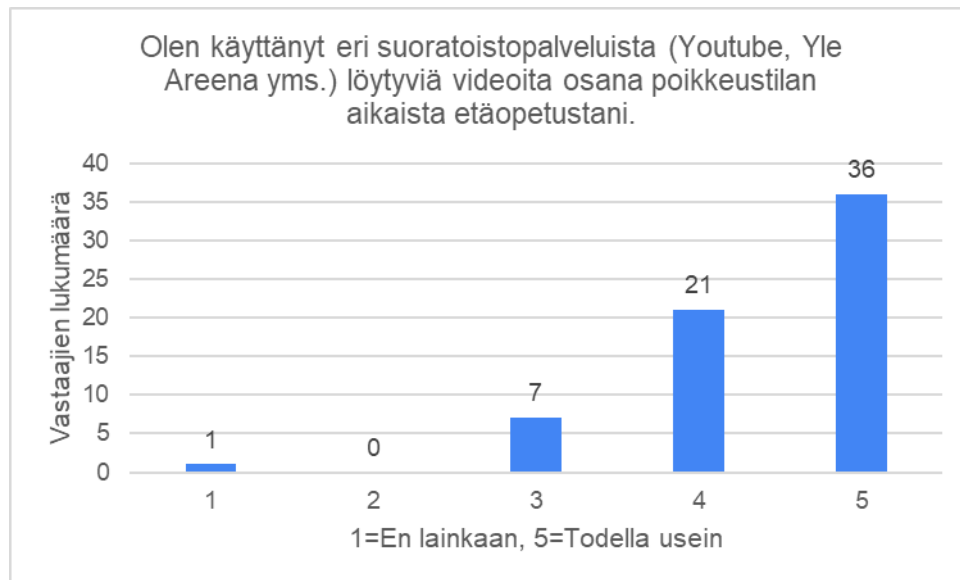

Kaavio 11

Kaavio 10:stä on nähtävissä, että 32 henkilöä vastasi, ettei joko ole koskaan käyttänyt itse tekemiä videoita osana opetustaan tai että on tehnyt niin harvoin. Keskiarvoksi tämän väittämän osalta muodostui ehkä jokseenkin yllättävästi vain 2,72. Hajonta vastauksissa oli kuitenkin jokseenkin merkittävä keskihajonnan ollessa 1,48. Kaavio 11:sta on taas nähtävissä, että muiden tekemiä videoita käytettiin huomattavasti enemmän, kuin itse tekemiä videoita keskiarvon ollessa tämän väittämän vastauksissa 3,77 ja keskihajonnan jäädessä lukemaan 1,10. Tästä kyseisestä väittämästä opettajat olivat siis enemmän yksimielisiä, kuin edeltävästä Kaavio 10:n väittämästä. Erityisen jännittäväksi havainnosta tekee se, että niistä neljästä,

jotka ovat vastanneet *En lainkaan* kaavion 11 kysymykseen, kolme on vastannut kaavion 10 kysymykseen *Todella usein* tai *Usein*. Samat kolme vastaajaa ovat kuitenkin vastanneet seuraavaan (kaavio 12) kysymykseen käyttäneensä usein tai todella usein eri suoratoistopalveluista löytyviä videoita osana etäopetustaan.

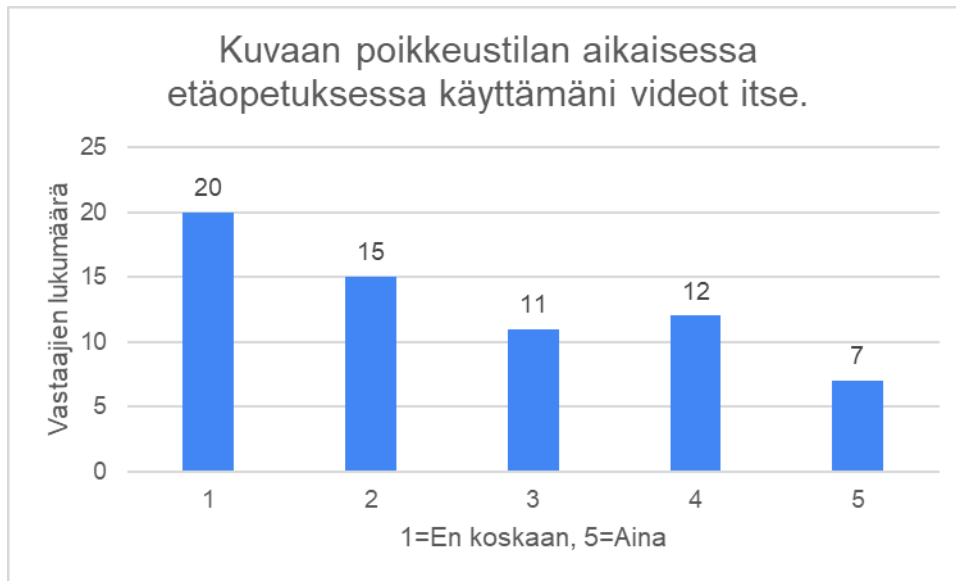
Kaavion 11 kysymyksen tulkinnassa voisi siis olla erilaisia näkemyksiä, jotka ovat osaltaan vaikuttaneet vastauksiin. Yksi vaihtoehto on, että nämä kolme vastaajaa ovat mieltäneet kaavion 11 kysymyksen koskevan nimenomaan samanlaisia opetusvideoita, kuin mitä he itse ovat tehneet. Toinen, ehkä jopa todennäköisempi vaihtoehto, on, että he ovat ladanneet itse tekemänsä videot johonkin suoratoistopalveluun ja käyttäneet kyseistä palvelua jakelualustana videoilleen. Yksi vastaajista vastasi jokaiseen näistä kolmesta kysymyksestä johdonmukaisesti arvolla 1 tai 2. Kaavio 12:sta löytyvän väittämän vastaukset muodostivat keskiarvon 4,4 keskihajonnan jäädessä vain 0,8. Voimme siis todeta suoratoistopalveluista löytyvien videoiden olleen osa lähes jokaisen kyselyyn vastanneen musiikin etäopetusta.

Kaavio 12

Suoratoistopalveluista löytyvien videoiden käyttö on osittain varmasti selitettävissä niiden ollessa niin helposti saatavilla. Jokainen opettaja joutui varmasti etäopetusajanjakson alkaessa ja sen aikana miettimään omaa opetustapaansa merkittävässä määrin uusiksi, joka luonnollisesti aiheuttaa sen, että esimerkiksi omien opetusvideoiden tekemiseen ei kaikilla jää valtavasti aikaa. Tällöin voi olla helpompi etsiä jo valmiita videoita, joilla esitetään toivottu asia riittävän hyvin, kuin tehdä video itse alusta alkaen. Tosin opetusvideoidenhan ei tarvitse

olla erityisen pitkiä, vaan ne saattavat olla vaikka lyhyitä älypuhelimella kuvattuja videoleikkeitä, jotka vain edesauttavat jonkin tietyn asian ymmärtämistä.

Kaavio 12

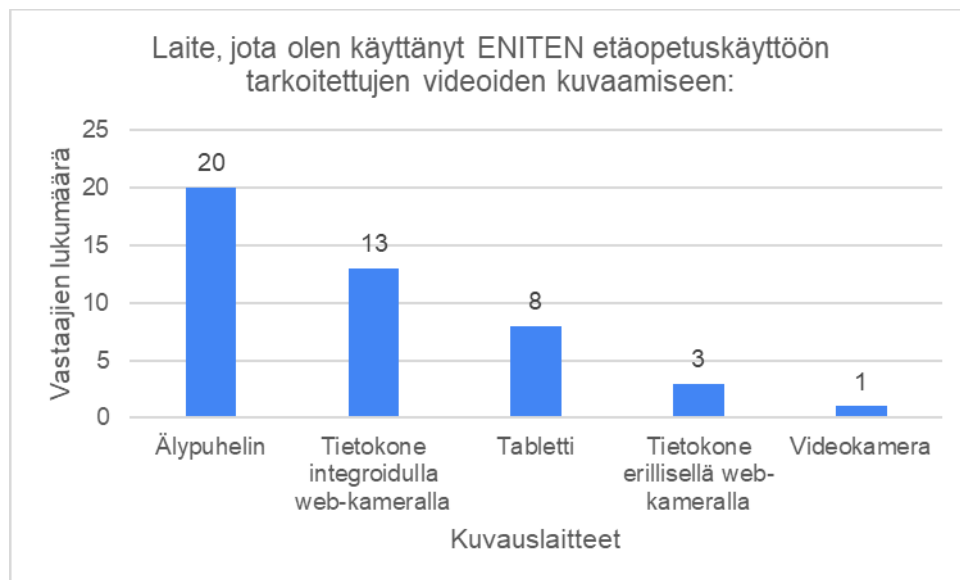
Kaavio 12 kysymyksen eteenpäin ohjaamisessa oli allekirjoittaneella sattunut virhe, ja jokainen, joka oli antanut vastaukseksi arvon 1, joutui virheellisesti kuitenkin vastaamaan vielä seuraaviin videoiden kuvaamista koskeviin kysymyksiin. Moni heistä onneksi kirjoitti *Joku muu, mikä* -kohtaan, että ei pysty vastaamaan kyseisiin kysymyksiin. Kyseisen virheen vuoksi olen eliminoinut aineistosta heidän vastauksensa kuvaamista koskeviin kysymyksiin, jotka kertoivat aiemmin, etteivät ole kuvanneet yhtäkään videota itse, eli toisin sanoen antoivat vastaukseen arvon 1 kaavio 12:n kysymykseen. Näitä henkilöitä oli yhteensä 20. Nämä kaikki 20 vastaajaa antoivat myös seuraavaan väittämään *Olen itse kuvannut poikkeustilan aikana opetukseen käyttämiäni videoita määrällisesti (kpl)* vastaukseksi 0 kpl, joten koen hyvin perustelluksi eliminoida heidän muut tähän kyseiseen aihealueeseen liittyvät vastaukset, jotka heidän oli kuitenkin virheellisesti välttämätöntä antaa voidakseen jatkaa kyselyä.

45 henkilöä kertoi siis kuvanneensa kyselyn vastaamiseen mennessä vähintään yhden videon itse, jota oli sittemmin käyttänyt etäopetuksessaan. 4 vastaajaa kertoi kuvanneensa 31 videota tai enemmän, 10 vastaajaa kertoi kuvanneensa videoita 11-30kpl ja 31 vastaajaa sanoi kuvanneensa videoita kyselyn täyttöhetkeen mennessä 1-10kpl. Kysyttäessä laitteista, joita kyseiset opettajat olivat käyttäneet etäopetuskäyttöön tarkoitettujen videoiden kuvaamiseen, nousi selkeästi suosituimmaksi laitteeksi älypuhelin, josta seuraavaksi tuli tietokone

integroidulla web-kameralla ja kolmantena tablet-tietokone (Kaavio 13). Kysyttäessä yhtä tiettyä laitetta, jota kuvaamiseen on eniten käyttänyt, säilyi järjestys samana (Kaavio 14).

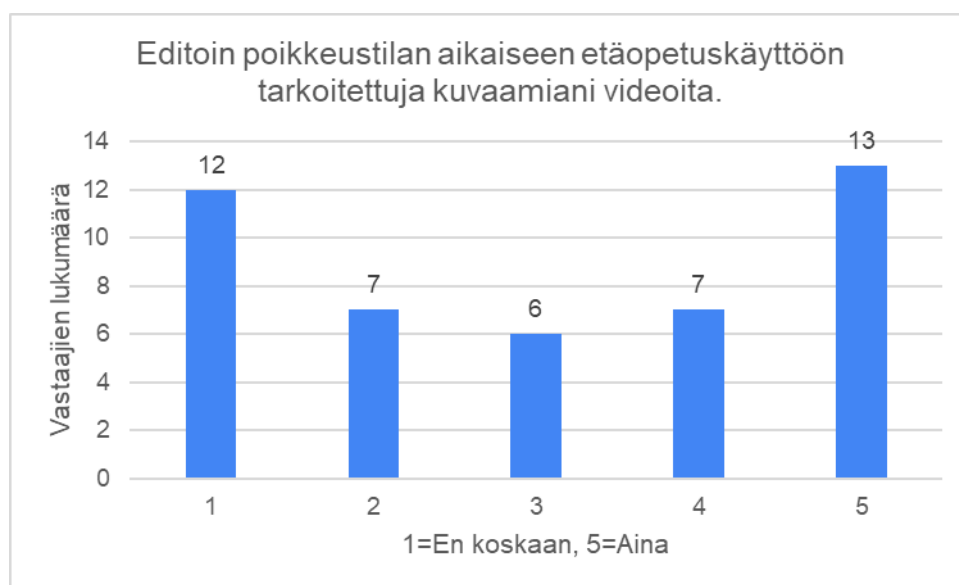
Kaavio 13

Kaavio 14

Tämä tulos oli mielestäni hyvin odotettavissa. Älypuhelin teknologia on nykypäivänä niin kehittyntä, että videoiden kuvaaminen sellaisella on hyvin yksinkertaista ja siten enää harva asiaan vihkiytymätön ostaa erikseen videokameraa. Siitä, että tietokoneella kuvaaminen –

joko integroidulla tai erillisellä web-kameralla varusteltuna – on saanut seuraavaksi eniten ääniä, en myöskään ole yllättynyt. Erityisesti erilaiset kannettavat tietokoneet sisältävät oletuksena nykypäivänä jonkinlaisen web-kameran, joka tekee tietokoneesta monipuolisen laitteen opetusvideoiden tekemistä ajatellen. Valittua sovellusta käyttäen, tietokoneella on verrattain yksinkertaista myös nauhoittaa videoita, joissa tietokoneen ruutunäkymä saadaan reaaliaikaisesti nauhoitettua samalla, kun itse selostaa ruudun tapahtumien etenemistä ja halutessaan näkyy osana ruutunäkymää videon katselijoille.

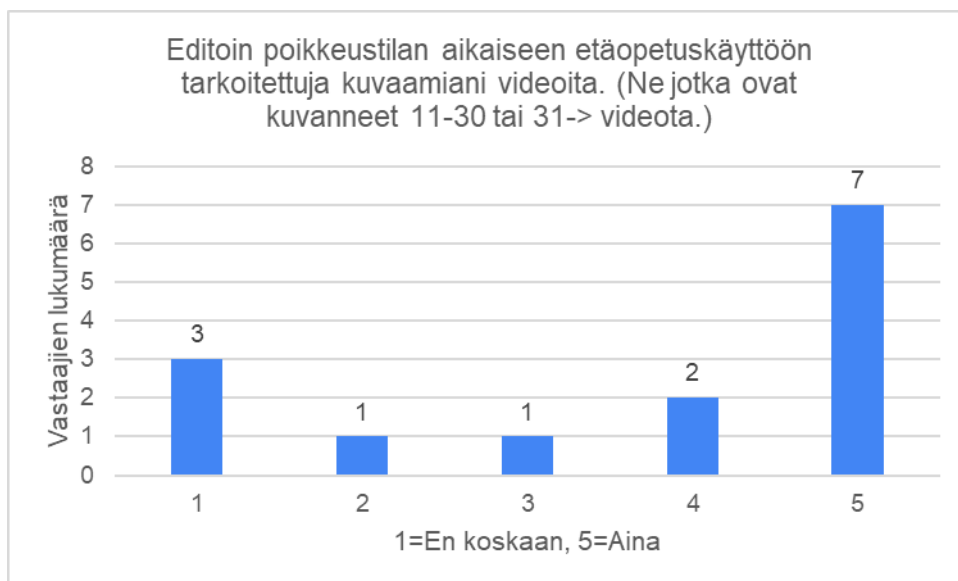

Kaavio 15

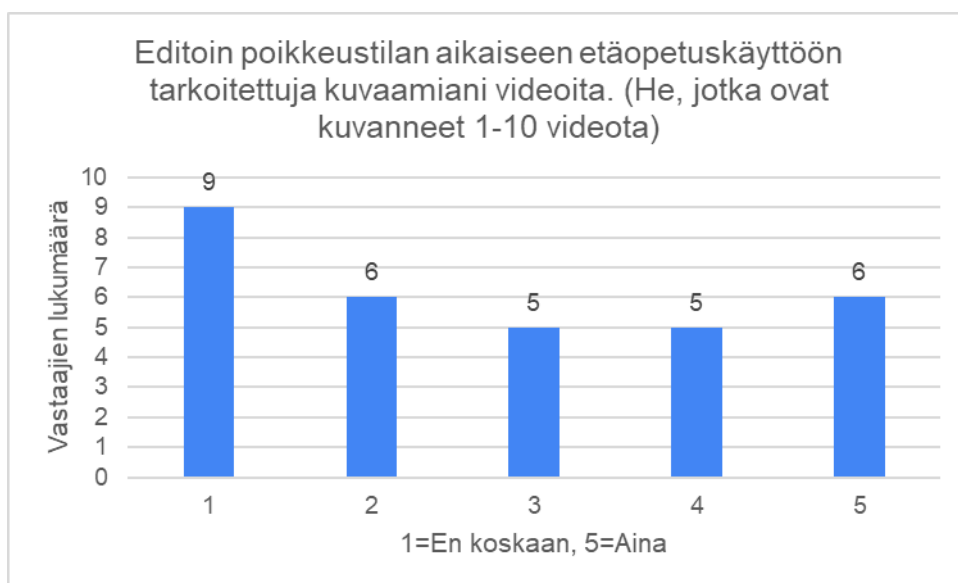
Niistä 45:stä vastaajasta, jotka kertoivat edes kerran kuvanneen omia videoita etäopetustaan varten, 19 vastaajaa kertoi, ettei koskaan editoi, tai että editoi niitä harvoin. 20 vastaajaa taas kertoi editoivansa usein tai aina. Vastausten keskiarvoksi muodostui 3,04, mutta keskihajonta oli melko merkittävä 1,59.

Minua kiinnosti kuitenkin myös, kuinka moni heistä editoi kuvaamiaan videoita, jotka vastasivat kuvanneensa kyselyn täyttöhetkeen mennessä 11–30 ja 31 tai yli videota etäopetustaan varten. Näitä enemmän kuvaavia henkilöitä oli kyselyyn vastanneista yhteensä 14. Keskiarvoksi muodostui hieman korkeampi lukema 3,64, mutta keskihajonta oli jopa hieman suurempi kuin kaikkien 45 vastaajan kesken sen ollessa 1,63. Pelkästään näiden enemmän videoita kuvanneiden kesken videoiden editointia harrastettiin myös suhteessa hieman enemmän koko vastaajamäärään nähden. (Kaavio 16)

He jotka olivat kuvanneet vain 1-10 videota opetuskäyttöön, saivat huomattavasti alemman keskiarvon editointiaktiivisuutta mitattaessa. Heillä keskiarvoksi muodostui 2,77 heidän ollessa myös hieman yksimielisempiä keskihajonnan jäädessä arvoon 1,50. (Kaavio 17)

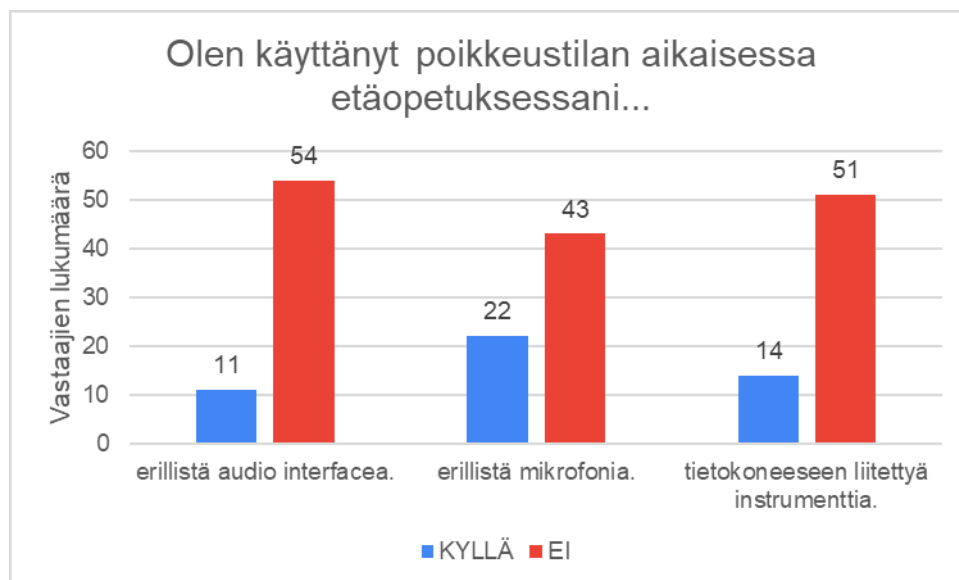
Kaavio 16

Kaavio 17

Tämä on varmasti osittain selitettävissä sillä, että enemmän videoita kuvanneet ovat lähtökohtaisesti jo motivoituneempia videotekijöitä. Tällöin myös kynnys lähteä editoimaan opetuskäyttöön tarkoitettuja videoita voi olla matalampi ja motivaatio tehdä viimeistellympiä tuotoksia saattaa olla korkeampi. Enemmän videoita tehneet ovat oletusarvoisesti myös tekoprosessissaan nopeampia, kuin vähemmän niitä tekevät, harjoituksen määrän vuoksi. Tällöin myös editointiin jää enemmän aikaa, kuin jää heillä, joilla videotekoprosessi jää vähemmän hiotuksi.

5.1.4 Välineistö

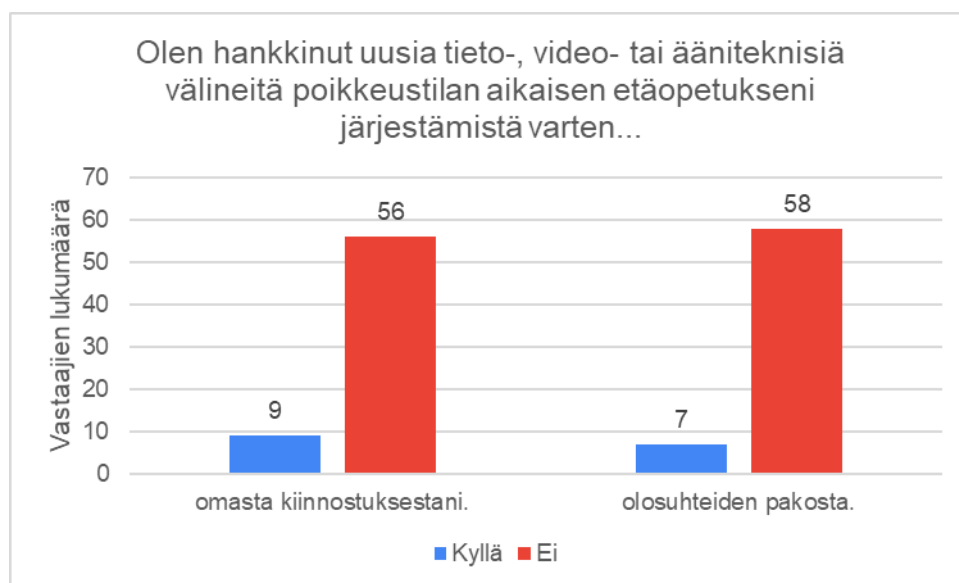

Kaavio 18

Jokainen, joka kertoi käyttäneensä jotain tietokoneeseen liitettyä instrumenttia (Kaavio 18), kertoi käyttäneensä kosketinsoitinta. Tämän lisäksi näistä vastaajista oli käyttänyt tietokoneeseen liitettyä kitaraa, kaksi oli käyttänyt sähköbassoa, ja oli liitettynä ollut myös yksi ukulele, Omnichord sekä modulaarinen syntetisoijakin. Kosketinsoittimet ovat varmasti monen musiikinopettajan yksi tärkeimmistä työkaluista, jota on totuttu käyttämään myös perinteisessä lähiopetuksessa. Siltä kannalta katsoen mahdollisuus sen käyttöön etäopetusta suunnitellessa tai toteuttaessa on varmasti helpottanut tuntien valmistelemista. Yllätyin silti, kuinka harva tosiasiaa käytti tietokoneeseensa liitettyä instrumenttia. Osaksi se on varmasti selitettävissä laitteiston puutteellisuuden kautta, johon viittaa se, että vain 11 vastaajaa oli käyttänyt erillistä audio interfacea (eli nk. äänikorttia) etäopetusta tehdessään. Tähän kysymykseen kieltävän vastauksen antaminenhan ei kuitenkaan poissulje sitä vaihtoehtoa, että vastaaja on käyttänyt akustista pianoa osana etäopetustaan. Tämä tulos viittaa kuitenkin siihen suuntaan, että kyselyyn vastanneista opettajista yli puolet ovat järjestäneet opetuksensa niin, että heille ei ole ollut välttämätöntä soiton vieminen digitaaliseen muotoon, ainakaan suoraan tietokoneeseen liitetyn soittimen välityksellä.

Kaavio 19 osoittaa, että ainoastaan 14% on tehnyt tieto-, video- tai äänitekniseen laitteistoon liittyviä hankintoja oman kiinnostuksensa pohjalta ja 11% on tehnyt sellaisia hankintoja

olosuhteiden pakosta. Näihin omasta kiinnostuksesta syntyneihin hankintoihin sisältyi mm. äänikortteja, kosketinsoittimia, mikrofoneja, videopalvelun tilaus sekä erilaisia luovaan työhön ja äänittämiseen painottuvia ilmaisohjelmia, ja mahtui joukkoon myös telineitä ja valoja oletettavasti videoiden kuvaamista varten. Olosuhteiden pakosta hankittuihin välineisiin taas sisältyi uusi työpuhelin, wifi-yhteyden päivitys, mikrofoni, kännykkäteline videoiden kuvaamista varten, sekä videopalvelun tilaus sekä erilaisia luovaan työhön ja äänittämiseen painottuvia ilmaisohjelmia.

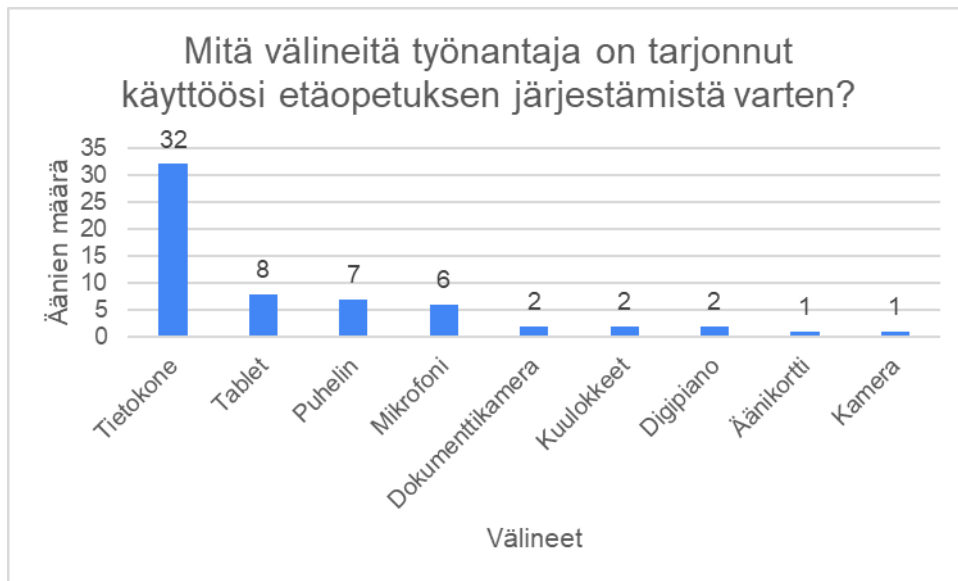
Kaavio 19

Kaavio 20

41 henkilöä, eli 63% vastaajista kertoi heidän työnantajansa tarjonneen erilaisia välineitä etäopetuksen järjestämistä varten. Myöntävästi vastanneista 40 henkilöä kertoi, mitä välineitä heidän työnantajansa oli heille tarjonnut. Kaaviosta 21 selviää, mitä heille oli tarjottu. Selvästi

eniten työnantajien tarjoama laite oli tietokone, jonka jälkeen tuli tabletti-tietokone ja kolmantena puhelin. Yksi vastaaja mainitsi työnantajan tarjonneen hänelle kaiken, mitä tarvitsi ja yksi vastaajista kertoi musiikinluokan koko välineistön olleen hänen käytössään.

Kaavio 21

Tietokone onkin varmasti ollut yksi tärkeimmistä, ellei tärkein laite kevään 2020 etäopetusajanjaksolla. Tämän vuoksi on ymmärrettävää, että se on ollut eniten musiikinopettajien käyttöön tarjottu laite työnantajan puolelta. On vaikea kuvitella, miten kyseisen kevään opetus olisi ollut toteutettavissa, mikäli opettajilla ei olisi ollut tietokoneita käytössään.

5.1.5 Käytännöt

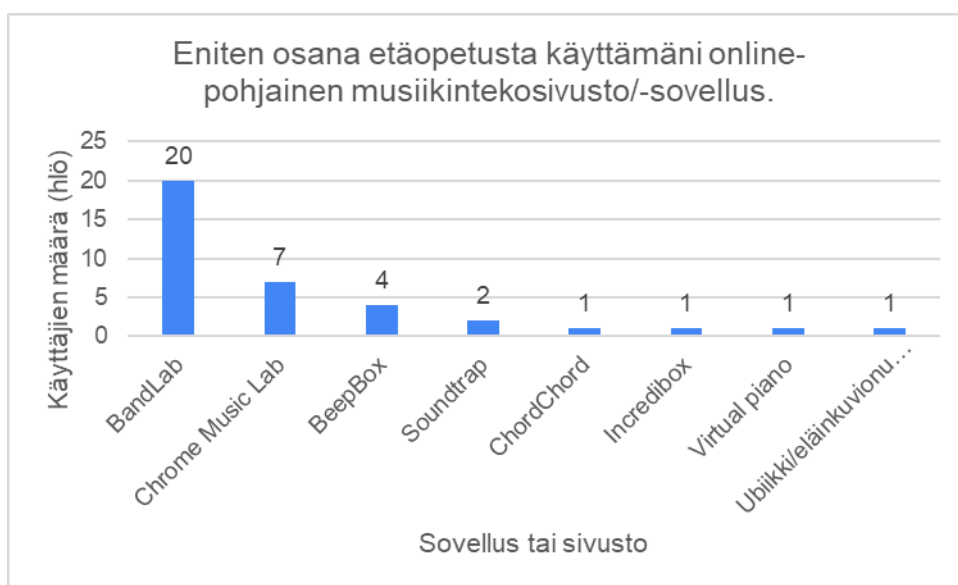
Seuraavaksi pyrin selvittämään joitain niitä keinoja ja käytännön työkaluja, joita musiikinopettajat ovat käyttäneet etäopetuksessaan. Koronapandemian levitessä online-pohjaisista musiikinteko- ja äänityssovelluksista tuli osalla opetuksen järjestäjistä yhteisöitön korvaamisen mahdollistavia työkaluja. Näistä mahdollisuuksista oli erityisesti Facebookin musiikin etäopetusvinkeille omistetussa ryhmässä paljon puhetta, ja pyrinkin selvittämään, kuinka moni näitä sovelluksia lopulta käytti ja jäikö niistä sellainen olo, että niitä tulee käyttämään myöhemminkin.

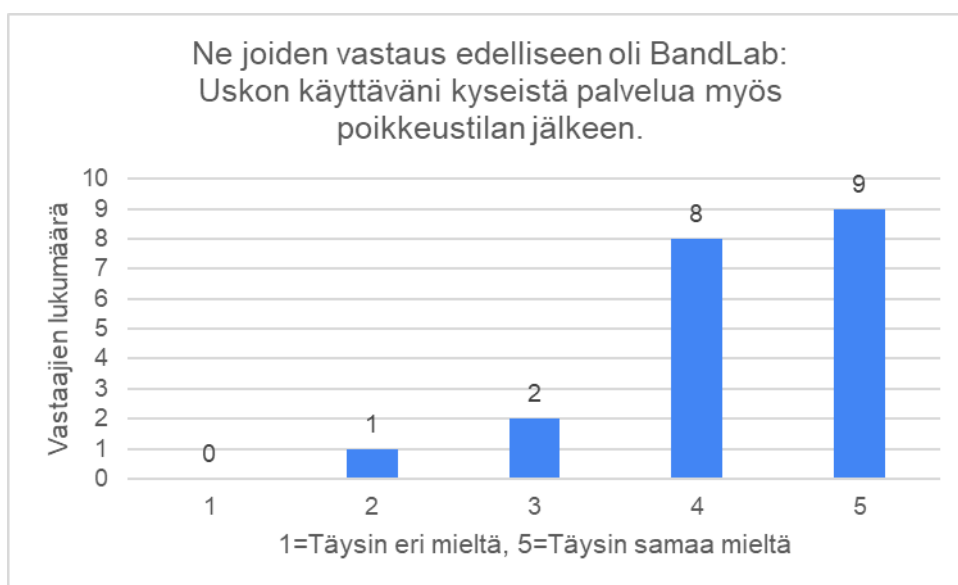
Kaavio 22

Yhteensä 35 vastaajaa kertoi käyttäneensä jotain online-pohjaista musiikintekosivustoa tai -sovellusta osana etäopetustaan, toisin sanoen digital audio workstationia (Kaavio 22). Selvästi suosituin näistä oli BandLab-musiikintekoalusta. BandLabissa on mahdollista tehdä kappaleita käyttäen tietokoneen omaa mikrofonia, tietokoneeseen liitettyä soitinta, sovelluksen omaa virtuaalista soitinta tai valmiita looppeja. Kyseessä on siis sovellus, joka mahdollistaa melko tehokkaasti eriyttämisen säveltämisen ja soitattamisen suhteen. Alustalla on mahdollista myös tehdä yhteisäänityksiä jokainen osanottaja omalla koneellaan, joten alustaa on varmasti käytetty myös korvaamaan oppilaiden keskinäistä yhteisöittoa. Tämän lisäksi opetuslisenssin haltijana opettajan on mahdollista luoda omia ryhmiä, esimerkiksi jokaiselle kurssille oma, ja jakaa sekä vastaanottaa sitä kautta tehtäviä näiden ryhmien jäsenten kesken.

Sitä, miksi Soundtrapia on käyttänyt ainoastaan kaksi vastaajaa, ja BandLabia 20, voi tässä tapauksessa yrittää miettiä. Kyseessä on kuitenkin kaksi hyvin samankaltaista palvelua ja molempiin on ollut saatavissa ilmaisia opetuslisenssejä kokeilukäyttöön koko kevätlukukauden ajaksi. Yksi todennäköinen syy tähän on se, että BandLabista on ollut tässä mainitsemassani Facebook-ryhmässä hyvin paljon puhetta. Moni musiikinopettaja on esimerkiksi kysynyt apua BandLabin käyttöön, jolloin kyseisen palvelun nimi on luonnollisesti jäänyt muiden päivityksen nähneiden mieliin. Saadessaan myös jo ennen käytön aloittamista ohjeita käyttöä varten kollegoilta, on palvelun käyttöönotto varmasti helpomman tuntuista, kuin toisen samaa tarkoitusta ajavan palvelun käyttöönottaminen.

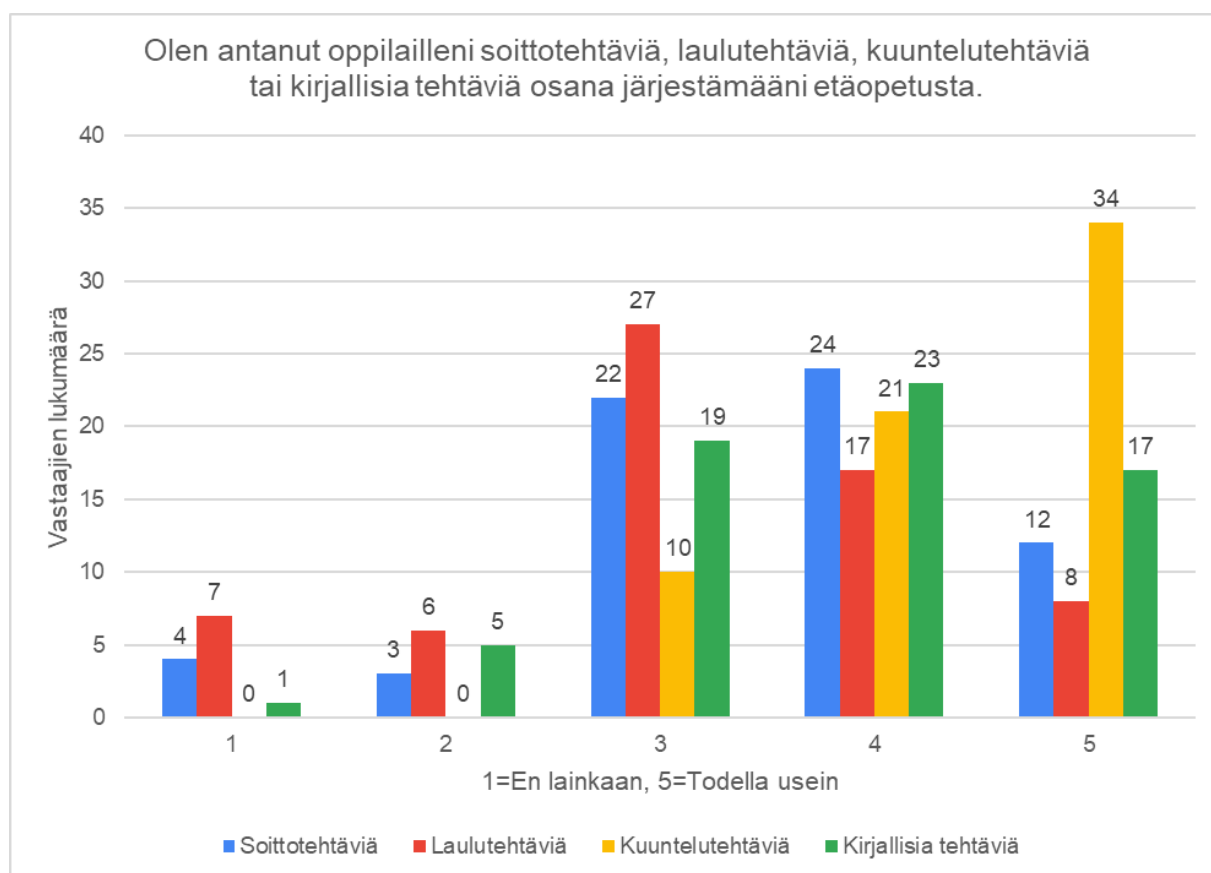

Kaavio 23

Kaavio 24

Kyselyssä esitettiin kaikille jonkin online-pohjaisen sävellyssivuston/-sovelluksen käyttäjille kysymys siitä, uskovatko he käyttävänsä kyseistä palvelua myös poikkeustilan jälkeen. Koska BandLab sai ehdottomasti eniten ääniä, kokosin kyseisen palvelun käyttäjien äänet, jotka ovat nähtävissä kaaviossa 24. Vain yksi vastaaja kertoi, että tulee tuskin käyttämään kyseistä palvelua enää poikkeustilan jälkeen. Kaksi ei ollut aivan varmoja ja 17 vastaajaa oli väittämän kanssa joko melko samaa mieltä (4) tai täysin samaa mieltä (5). BandLab onnistui siis vakuuttamaan suurimman osan käyttäjistään käyttämään palvelua myös opetuksen palatessa normaaliin.

Kaavio 25

Seuraavaksi halusin selvittää, kuinka paljon ja missä suhteessa musiikintunneille ominaisia aktiviteetteja opettajat ovat teettäneet etäjaksen aikana. Kaavio 25:sta voimme nähdä, että erityisen suosittu kyselyyn vastanneiden opettajien kesken on ollut kuuntelutehtävien teettäminen, joita 34 vastaajaa on kertonut teettävänsä todella usein ja 21 on vastannut teettävänsä sellaisia usein. Seuraavana 4:n ja 5:n arvoja saanut tekeminen koskee kirjallisia tehtäviä ja vasta sen jälkeen tulee soittotehtävät.

Uskon tämän olevan nimenomaan olosuhteista johtuva ratkaisu, johon moni kyselyyn vastaaja on päätenyt. Kun opettajan ja oppilaan välillä ei ole lähikontaktia ja verkkoyhteydet eivät salli yhteismusisointia tai -laulua, on opettajien ollut välttämätöntä keksiä vaihtoehtoisia tapoja opettaa musiikkia. Kuuntelutehtävät toki ovat erittäin merkittävä osa musiikin opetusta normaaleissakin olosuhteissa. Tehtävien on kuitenkin varmasti monesti täytynyt olla sellaisia, jotka oppilas pystyy suorittamaan itsenäisesti. Tällöin kuullun analysointi ja reflektointi sekä kirjalliset tehtävät ovat melko looginen väylä, jota kautta täyttää nämä vaatimukset. Kuuntelutehtävät ja kirjalliset tehtävien palauttaminen opettajalle on myös verrattain helppo järjestää esimerkiksi valokuvilla ja tekstitiedostoilla, kun taas laulu- ja soittotehtävät voivat näiden palautusten suhteen vaatia suurempaa vaivannäköä sekä oppilaalta että opettajalta.

Kuuntelutehtävät vaativat oletettavasti jonkin tietyn lähteen, mistä oppilas kuuntelee. Maksuttomat suoratoistopalvelut ovat senkaltainen lähde, josta jokainen käyttäjä pääsee kuuntelemaan täysin saman äänitteen tai katsomaan saman videon ilman rahallista panostusta. Kysyin aiemmin kyselyssä, ovatko vastaajat käyttäneet eri suoratoistopalveluista (Youtube, Yle Areena yms.) löytyviä videoita osana poikkeustilan aikaista etäopetustani. Koenkin perusteltuna tehdä ristiintaulukointi näiden kahden eri kysymyksen tuloksista.

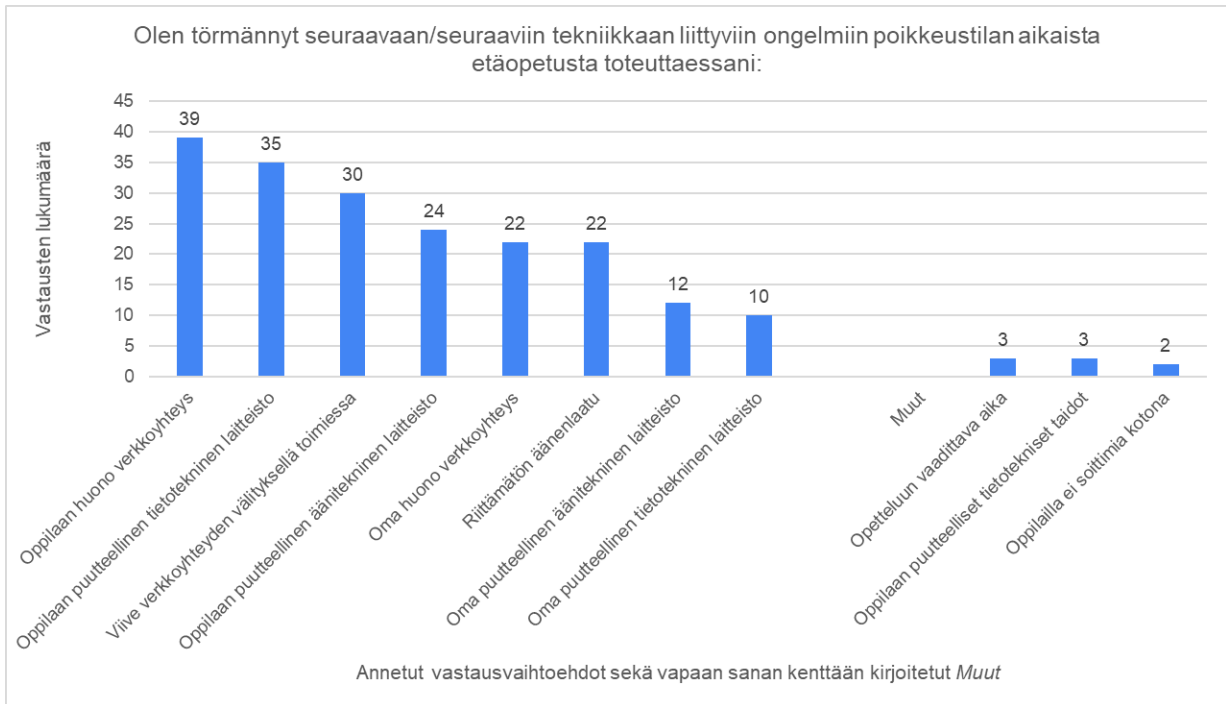
Olen käyttänyt eri suoratoistopalveluista (Youtube, Yle Areena yms.) löytyviä videoita osana poikkeustilan aikaista etäopetustani.

Count		Olen antanut oppilaille KUUNTELUTEHTÄVIÄ osana poikkeustilan aikaista etäopetustani.			Total
		3	4	5	
1	Olen käyttänyt eri suoratoistopalveluista (Youtube, Yle Areena yms.) löytyviä videoita osana poikkeustilan aikaista etäopetustani.	0	1	0	1
3		3	1	3	7
4		3	10	8	21
5		4	9	23	36
	Total	10	21	34	65

Taulukko 1

Kuten näemme taulukosta, 36 henkilöä vastasi aiemmin käyttäneensä todella usein eri suoratoistopalveluista löytyviä videoita osana opetustaan. Näistä 36:sta henkilöstä 23 henkilöä, eli 64%, on vastannut myös antaneensa todella usein oppilailleen kuuntelutehtäviä. Mielestäni on siis perusteltua todeta, että opettajat ovat käyttäneet näitä suoratoistopalveluita kiitettävästi hyväkseen teettäessä erilaisia kuuntelutehtäviä oppilailleen osana etäopetusta.

Uskon tämän liittyvän täysin näiden palveluiden saatavuuteen, sillä palvelut kuten Youtube ja Yle Arena, ovat kaikkien sellaisten saavutettavissa, joilla on internetyhteys ja medialeite, jolla sitä hyödyntää.

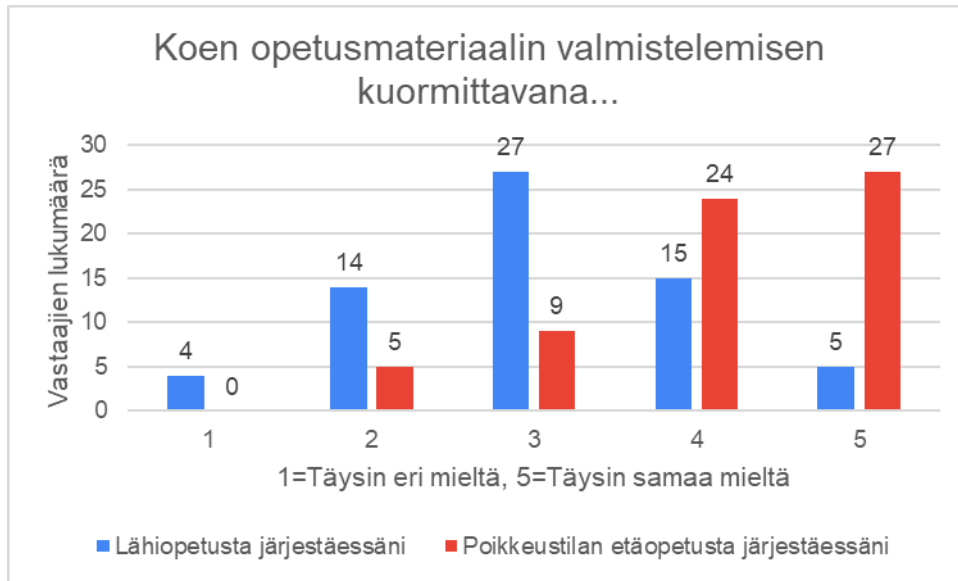
Kaavio 25

Tässä tutkielmassa olen keskittynyt siihen, millaisia keinoja ja välineitä opettajat ovat käyttäneet kevään 2020 poikkeustilan aikaisessa etäopetuksessa. Nyt kysyttäessä, millaisiin tekniikkaan liittyviin ongelmiin opettajat ovat etäopetusta toteuttaessaan törmänneet, nousee suurimpana ongelmana esiin ei opettajien omassa päässä oleva laitteisto tai heidän taidossaan toimia tietotekniikan avustuksella, vaan nimenomaan oppilaiden puolella sijaitsevat puutteet. Näitä ovat oppilaan huono verkkoyhteys, puutteellinen tietotekninen laitteisto, puutteellinen äänitekniinen laitteista sekä vapaan sanan kentässä ilmi tulleet oppilaiden puutteelliset tietotekniset taidot sekä soittimien puuttuminen kotoa. Viimeinen ei varsinaisesti kuulu annetussa kysymyksessä rajattuun aihealueeseen, mutta oli silti niin tärkeä huomio, että päätin sisällyttää sen kaavioon 25.

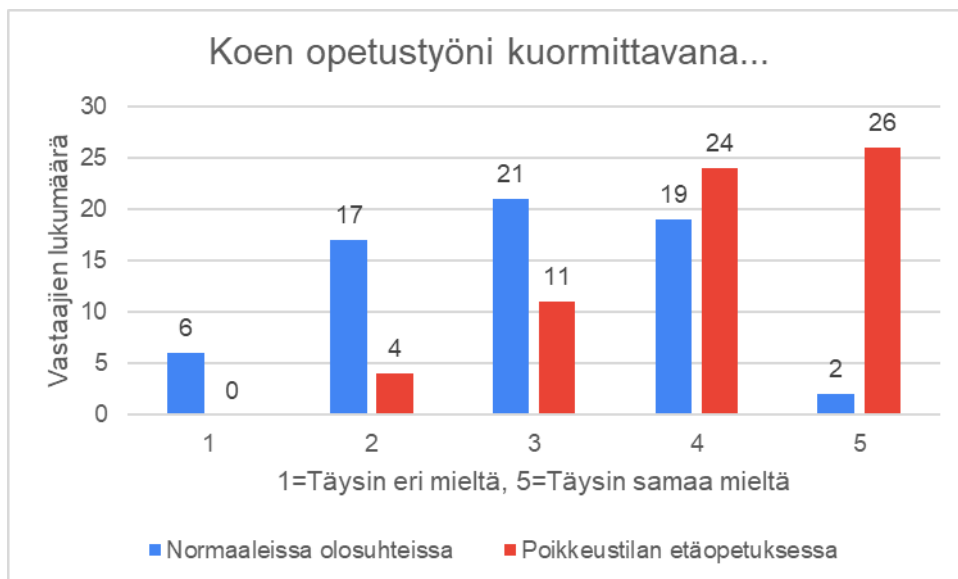
Vaikuttaakin siltä, että opettajat ovat käyttäneet valtavia määriä työtunteja opetusammattitaitonsa jalostamiseen etäopetuksen saralla miettien erilaisia keinoja toteuttaa opetustaan järkevästi ja mielekkäästi oppilaiden kannalta, samalla ottaen haltuun mitä erilaisimpia uusia välineitä, mutta prosessi on hidastunut, kun on ollut oppilaan vuoro toimia. Tämä ei ole siis johtunut oppilaasta itsestään, vaan oppilaan puolella olevasta puutteellisesta

laitteistosta ja huonoista tietoliikenneyhteyksistä. Uskonkin tämän kommunikoinnin vaikeuden ja tietynlaiseen esteettömyyteen pyrkimisen hankaluuden olleen yksi eniten vaikuttaneista asioista seuraavissa kahdessa kaaviossa (26 ja 27).

5.1.6 Työkuormitus

Kaavio 26

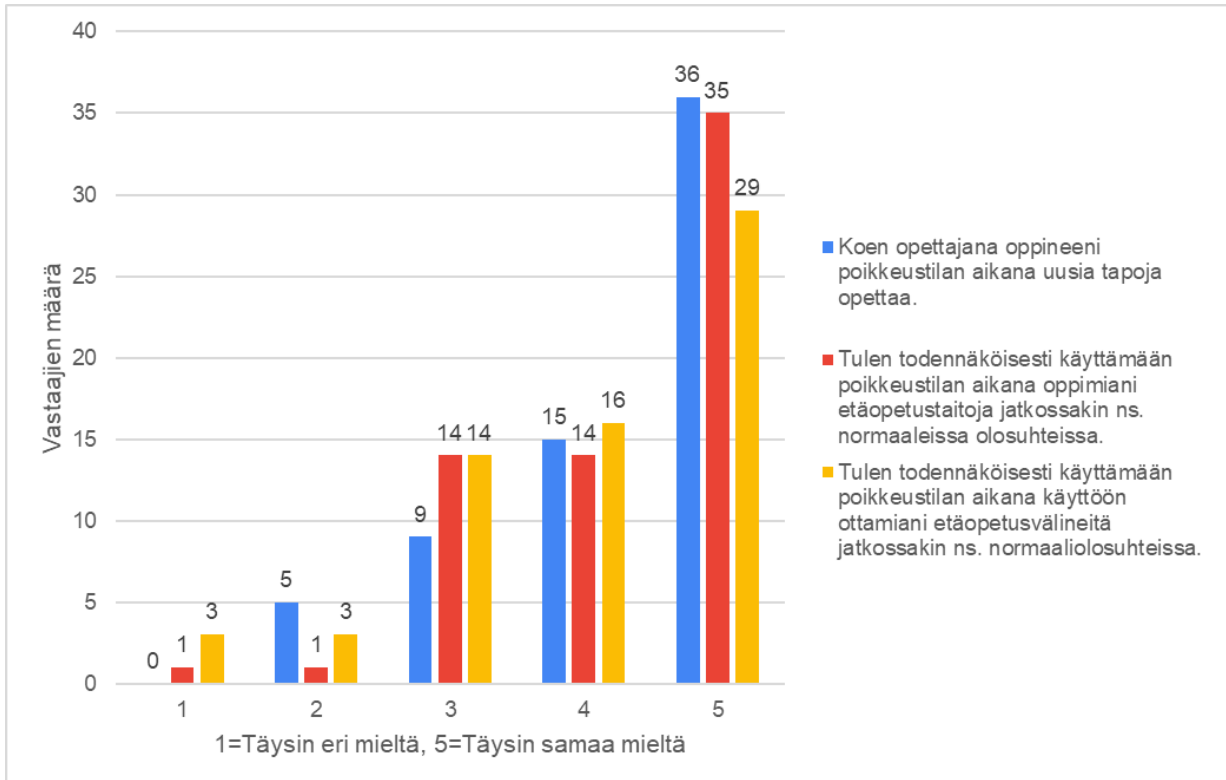
Kaavio 27

Kysyttäessä, kuinka kuormittavana vastaajat pitävät opetusmateriaalin valmistelemisen lähiopetusolosuhteissa, muodostui vastaajien keskiarvoksi 3,05 keskihajonnan ollessa 1,00.

Kun sama kysymys esitettiin, mutta sen koskiassa poikkeustilan etäopetusmateriaalin valmistelemista, nousi keskiarvo 4,12 keskihajonnan laskiessa lukemaan 0,92. Keskimäärin kyselyyn vastanneet opettajat pitivät siis etäopetusmateriaalin valmistelemista huomattavasti kuormittavampana, kuin normaaleissa, lähiopetuksen sallivissa olosuhteissa valmistelemisen. Keskihajonnan lukema kertoo tässäkin tapauksessa sen, että vastaajat olivat melko yksimielisiä vastauksissaan.

Kun opettajilta seuraavaksi kysyttiin opetustyön kuormittavuudesta normaaleissa sekä poikkeustilan olosuhteissa, oli keskiarvon nousu jälleen hyvin merkittävä sen noustessa normaalia opetustyötä koskevasta 2,91 (keskihajonta 1,02) lukemasta lukemaan 4,11 (keskihajonta 0,90). Kyselyyn vastanneet opettajat kokivat siis molemmissa tapauksissa etäopetusolosuhteiden lisäävän työstä aiheutuvaa kuormitusta huomattavasti. (Kaavio 27.)

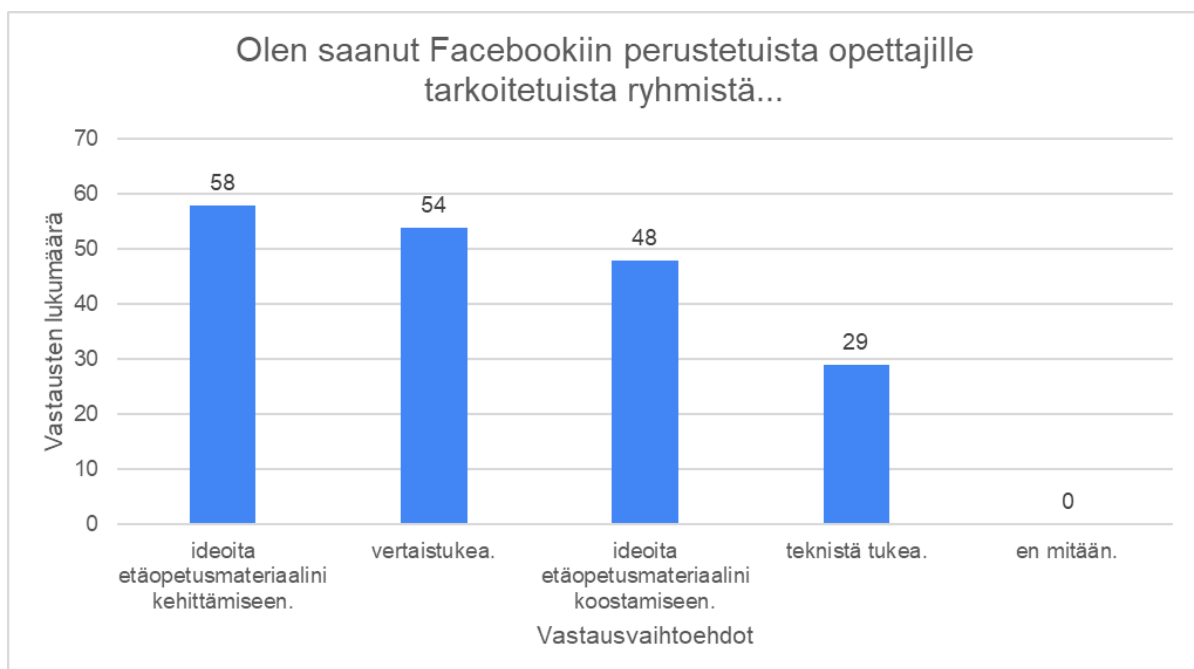
Entä kokevatko kyselyyn vastanneet opettajat suuresta työkuormituksesta huolimatta, tai sen positiivisena seurauksena, oppineensa kevään aikana jotain sellaista, jota he voivat käyttää jatkossakin, kun tilanne palautuu normaaliin?

Kaavio 28

Kaavio 28:ssa ilmenevien vastausten mukaan vastaajat ovat keskimäärin enemmän samaa tai täysin samaa mieltä kaaviossa ilmenevien kolmen väittämän kanssa, kuin he ovat vastaan. Väittämälle ”Koen opettajana oppineeni poikkeustilan aikana uusia tapoja opettaa.” keskiarvoksi muodostui 4,26 keskijakaumalla 0,97. Seuraavalle väittämälle ”Tulen todennäköisesti käyttämään poikkeustilan aikana oppimiani ETÄOPETUSTAITOJA jatkossakin ns. normaaleissa olosuhteissa” keskiarvoksi muodostui 4,25 ja keskijakauma oli 0,95. Kolmannen väittämän ”Tulen todennäköisesti käyttämään poikkeustilan aikana käyttöön ottamiani ETÄOPETUSVÄLINEITÄ jatkossakin ns. normaaliolosuhteissa.” keskiarvoksi muodostui 4,00 keskijakaumalla 1,12.

Näiden vastausten perusteella näyttää siis siltä, että kyselyyn vastanneista opettajista 78,5% kokee oppineensa etäjakson aikana uutta. 75,3% uskoo hyödyntävänsä poikkeustilan aikana oppimiaan taitoja hyväkseen myös jatkossa tilanteen normalisoituessa ja 69,2% uskoo käyttävänsä etäopetusajanjaksolla käyttöön ottamiaan etäopetusvälineitä silloinkin, kun tilanne sallii lähiopetuksen. Nämä prosenttiluvut sain yhdistämällä edelliseen kolmeen väittämään joko arvon 4, tai arvon 5 antaneet vastaajat ja suhteuttamalla ne koko vastaajakuntaan.

Kaavio 29

Havaitsin kevään 2020 aikana merkittävää aktiivisuutta Facebookin erilaisissa opettajille tarkoitetuissa ryhmissä. Eräs näistä ryhmistä perustettiin juuri tätä tutkielmaa käsittelevää ajankohtaa varten ja kyseiseen ryhmään liittyi tuhansia opettajia kysymään ja antamaan neuvoja. Kysely lopussa kysyttiinkin, että onko nämä Facebookiin perustetut opettajille tarkoitetut ryhmät antaneet jonkinlaista apua opettajille etäopetukseen siirtyessä ja sitä tehdessä. Jokainen vastaaja koki saaneensa jotain näistä ryhmistä. Nämä ryhmät tarjosivat ideoita etäopetusmateriaalin kehittämiseen ja koostamiseen, vertaistukea ja teknistä tukea. Keräsin kyselyyni vastaajia juuri näistä opettajille tarkoitetuista Facebook-ryhmistä. Sen takia oli oletettavaa, että suurin osa vastaajista on kokenut ryhmät jollain tasolla hyödylliseksi, mutta tuloksista näkyy selvästi, mikä merkitys ryhmillä on todellisuudessa ollut. Käytännössä nämä ryhmät ovat ainakin kyselyyn vastanneiden kohdalla auttaneet suorittamaan opetustyötään, jota on keväällä 2020 täytynyt lähestyä täysin uudenvälisestä kulmasta. Tämän lisäksi 83% vastaajista on kokenut saaneensa vertaistukea näistä ryhmistä.

6 PÄÄTÄNTÖ

Saatujen tulosten perusteella näyttää siltä, että valtaosa opettajista on joutunut miettimään etäopetukseen liittyvät asiat aivan alusta ilman aiempaa siihen valmentanutta koulutusta. Pieni osa vastaajista oli saanut työnantajansa toimesta koronakriisin alettua jonkinlaista koulutusta tai perehdytystä liittyen etäopetuksen pitämiseen tai etäopetuksen pitämiseen liittyvien välineiden käytöstä. Silti työnantajankin koronakriisin alettua tarjoama koulutus tuntuu olleen enemmän suurempien vahinkojen ehkäisyä, kuin varsinaista täydelliseen etäopetuskokonaisuuteen tähtäämistä. Tämä on toki ymmärrettävää, sillä koronakriisi ja hallituksen toimet epidemian etenemisen hidastamiseksi tuntui yllättäneen suurimman osan opetusalan toimijoista. Tämän vuoksi opettajat ympäri Suomen joutuivat ottamaan nopeasti suuria harppauksia ammattitaitonsa kehittämiseksi etäopetuksen saralla. Nämä harppaukset tarkoittivat osalle opettajista epämukavuusalueelle joutumista ja kiinnostuksen merkittävää kasvua tietoteknisten välineiden käyttöä kohtaan osana opetusta.

Tuloksista tuli ilmi, että valtaosa kyselyyn vastanneista musiikinopettajista on pitänyt poikkeustilan aikaista etäopetusta jollakin monista tarjolla olevista videoneuvottelusovelluksista. Monikansalliset yhtiöt, Google sekä Microsoft, olivat tuloksissa ehdottomasti suosituimmat tällaisten yhteydenpitovälineiden tarjoajat. Merkittävimmät syyt eri videoneuvottelusovellusten valintaan vastaajien kesken oli helppokäyttöisyys sekä saavutettavuus. Videoneuvottelusovelluksia käytettiin myös monipuolisesti esimerkiksi kokonaisten tuntien pitämiseen, kuulumisten vaihtamiseen sekä tuntien aloittamiseen. Tuloksista onkin havaittavissa videoneuvottelusovellusten ja niiden takaaman suoran videoyhteyden olleen yksi merkittävimpiä yksittäisiä apuvälineitä kevään 2020 poikkeustilan aikaisessa etäopetuksessa. Tämä siis puoltaa Ruipon (2009, 365–366) näkemystä synkronisten ja reaaliaikaisten välineiden käytön yleisyydestä musiikin etäopetuksessa.

Tulokset osoittavat myös opetusvideoiden ja erityisesti erilaisten suoratoistopalveluista löytyvien videoiden olleen paljon käytetty resurssi etäopetusta järjestäessä. Omia opetusvideoita ei kuvattu yhtä paljon, kuin käytettiin muiden tekemiä sellaisia. Myöhemmissä vastauksissa tuli ilmi, että monet opettajat kokivat kyselyn teetättämishetkellä etäopettamisen olevan huomattavasti kuormittavampaa, kuin lähiopetus, jonka uskon selittävän osaksi sitä, minkä vuoksi opettajat eivät käyttäneet jatkuvasti aikaansa omien opetusvideoidensa

tekemiseen. Niillä, jotka opetusvideoita olivat kuvanneet, eniten siihen tarkoitukseen käytetyt laitteet olivat ne laitteet, jotka monella opettajalla kulkee muutenkin usein mukana, eli älypuhelin, tietokone sekä tabletti. Vastauksista on kuitenkin tulkittavissa se, että harva musiikinopettaja käytti Ruipon (2009, 367) suosittamaa kolmen kameran luokkahuonemallia. Tämä on kuitenkin varsin ymmärrettävää ottaen huomioon koronakriisin yllättävyyden sekä sen aiheuttaman velvoitteen opettaa etänä. Harva vastannut ei siis ollut täysin omistautunut kattavalle kuvausjärjestelylle ainakaan vastausvaiheessa.

Yllättävästä opetustyölaadun muutoksesta huolimatta hyvin harva oli päätenyt kyselyhetken mennessä uusia tieto-, video- tai äänitekniisiä välineitä etäopetuksensa järjestämistä varten. 63%:lle vastaajista työnantaja oli tarjonnut erilaisia välineitä etäopetuksen järjestämistä varten, joista eniten tarjotuimmaksi välineeksi nousi tietokone. Tältä osin harva siis näyttää jääneen pulaan etäopetuksen mahdollistavien välineiden kannalta. Myös erilaisia verkkopohjaisia sovelluksia otettiin käyttöön kevään 2020 aikana, joista yksi oli BandLab-niminen musiikintekosivusto/-sovellus. Kyseisen sovelluksen käyttäjistä 85% uskoi palaavansa käyttämään BandLabia vielä koronakriisin ja siten etäopetusvelvoitteen ollessa jo ohi. Muita musiikintunneille ominaisia aktiviteettejakin on teetätetty myös etäopetusajanjaksolla. Oppilaat ovat saaneet tehtäväkseen esimerkiksi kuuntelutehtäviä, kirjallisia tehtäviä sekä soittotehtäviä. Kuuntelutehtävien suosio on selvästi yhteydessä suoratoistopalveluiden käytön kanssa kuuntelutehtävien ollessa ehdottomasti suosituimpia heidän keskuudessaan, jotka olivat myös kertoneet käyttävänsä paljon suoratoistopalveluista löytyviä videoita osana opetustaan.

Teknisiltä ongelmilta ei olla välttytty etäopetusajanjaksolla keväällä 2020. Merkittävimmät vaikeudet ovat johtuneet oppilaiden huonosta verkkoyhteydestä tai heidän puutteellisesta laitteistosta. Opettajien omassa päässä eniten ilmennyt ongelma on ollut oma huono verkkoyhteys, joka on aiheuttanut ongelmia etäopetusta toteuttaessa. Myös ylipäänsä verkkoyhteyden välityksellä toimiessa ilmennyt viive on aiheuttanut hankaloittanut opetustyötä.

Tuloksista ilmeni myös musiikinopettajien kokeneen etäopetusmateriaalin valmistelemisen sekä etäopetustyön tekemisen huomattavan paljon kuormittavampana, kuin tavallisen lähiopetusmateriaalin valmistelemisen tai lähiopetustyön tekemisen. Musiikinopettajat ovatkin olleet todellisen haasteen edessä joutuessaan miettimään opetuksensa toteuttamisen

lähes täysin uusiksi. Ruipon mainitsevat musiikinopetuksen kolme erityispiirrettä (2009, 365) ja niiden ilmeneminen on jouduttu miettimään täysin uudestaan. Tämän vuoksi onkin ollut oletettavaa, että musiikinopettajien työkuormitus on noussut merkittävästi etäopetusajanjakson myötä. Yllättäen vastaan tulleesta työkuormituksesta voi silti löytää hopeareunuksen. Yli puolet kyselyyn vastanneista kokivat nimittäin oppineensa uusia tapoja opettaa ja lisäksi uskoivat käyttävänsä uusia etäopetustaitojaan myös opetustyön normalisoituessa ja koulujen jatkaessa jälleen lähiopetusta. 45% vastaajista kertoi myös olevansa hyvin varmoja siitä, että he tulevat käyttämään nyt käyttöön ottamiaan etäopetusvälineitä jatkossakin. Näiden lisäksi ainakin musiikinopettajien kesken on ollut havaittavissa suunnatonta kollegiaalista tukea ja yhteisöllisyyttä. Tämä on ollut huomattavissa jokaisen vastaajan mielestä esimerkiksi Facebookiin perustetuissa opettajille tarkoitetuissa ryhmissä, jossa on saatu jaettu ideoita etäopetusmateriaalin kehittämiseen ja koostamiseen sekä jaettu ja saatu niin vertaistukea, kuin teknistäkin tukea.

Pidän tutkimustani luotettavana aineiston monipuolisuuden ja kohtuullisen ison vastaajamäärän vuoksi. Myös tietojenkäsittely oli tarkkaa ja analyttistä ja pyrin raportoimaan tulokset mahdollisimman tarkasti ja yksityiskohtaisesti. Tulosten luotettavuutta olisi parantanut suurempi vastaajamäärä, kysymysmäärän pienentäminen ja tarkistuskysymysten lisääminen varmistuakseni vastausten todenmukaisuudesta. Minulla ei ole kuitenkaan syytä epäillä yhdenkään vastaajan syyllistyneen minkäänlaiseen laiskuuteen vastaustenannon suhteen ja uskon, että jokainen saatu tulos edustaa vastaajien todellista näkemystä.

Kyselyn lopussa sijainneessa vapaan sanan kentässä saatujen kommenttien perusteella näkisin, että jatkotutkimuksissa voitaisiin tarkemmin tutkia sitä, miten opettajat ovat kokeneet oppilaiden kohtaamisen, oppilaiden ohjeistamisen ja mahdollisimman yhdenvertaisen opetuksen takaamisen kaikille oppilaille poikkeustilan etäopetusjakson aikana. Samoin jatkotutkimuksissa voitaisiin paneutua vieläkin enemmän musiikinopettajien henkiseen kuormitukseen ja ongelmanratkintaan tänä kyseisenä ajankohtana.

Musiikinopettajat, muiden opettajien ja kasvatusalan ammattilaisten lailla, ovat olleet keväällä 2020 merkittävän tapahtuman äärellä, joka on koskettanut jokaista ja vaatinut erityistoimia jokaiselta sekä yksilön että yhteisön tasolla. On ollut sydäntä lämmittävää todistaa, miten määrätietoisesti jokainen heistä on toiminut hankalissakin olosuhteissa ja kantanut kasvatusvastuunsa parhaimmalla mahdollisella tavalla. Oppilaita ei sovi myöskään unohtaa,

sillä hekin ovat olleet täysin ainutlaatuisessa tilanteessa, johon heitä ei ole ollut mahdollista valmistaa lähes lainkaan. Niin alkuopetuksessa olevat kuin lukion abiturientitkin ovat viettäneet kevään 2020 opiskellen kotona vailla lähiopetuksen etuja ja sen suomaa turvaa. Koen siis, että vähintään yhtä tärkeää, ellei jopa tärkeämpää kasvatettaviemme tulevaisuutta ajatellen, on tutkia myös keväällä oppilaina olleiden kokemuksia kyseiseltä ajanjaksolta. Ainoastaan aika näyttää, millaisia seurauksia – positiivisia tai negatiivisia – kevään 2020 koronaepidemian vaatima etäopetusvelvoite on tuonut mukanaan.

LÄHTEET

Andberg, S. & Tuononen, K. 2009. Videoviestintä suomalaisissa korkeakouluissa 2008. Helsingin yliopisto – Opetusteknologiakeskus.

https://www.academia.edu/450682/Videoviestint%C3%A4_Suomalaisissa_Korkeakouluissa_2008 Luettu 11.4.2020.

Anderson, T. 2008. Towards a theory of online learning. Teoksessa Anderson, T. (toim.), Theory and practice of online learning. s. 45-74. 2nd ed. Edmonton: AU Press.

Bates, T. 2005. Technology, e-learning and distance education. 2nd ed. London: Taylor & Francis Group.

National Research Council. Committee on Learning Research and Educational Practice, National Research Council. Committee on Developments in the Science of Learning, Bransford, J. D., Brown, A. L. & Cocking, R. R. 2000. *How people learn: Brain, mind, experience, and school*. Expanded ed., 2nd pr. Washington, D.C.: National Academy Press

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. [9. uudistettu painos]. Helsinki: Edita.

Holmberg, B. 2001. Distance education in essence: an overview of theory and practice in the early twenty-first century. Studien und Berichte der Arbeitsstelle Fernstudienforschung der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Vol. 4. Oldenburg: Bibliotheks- und Informationssystem der Universität Oldenburg.

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.541.6464&rep=rep1&type=pdf> Luettu 13.7.2020.

Jonassen, D., & Carr, C. 2000. Mindtools affording multiple knowledge representations for learning. In S. Lajoie (Ed.), Computers as cognitive tools: No more walls (pp. 65–96). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Keegan, D. 2000. Distance training: Taking stock at a time of change. London: Routledge.

Moore, G. M. & Thompson, M. M. 1990. The effects of distance learning: A summary of literature. Research Monograph No. 2., American Centre for the Study of Distance Education. The Pennsylvania State University. Luettu 7.4. osoitteesta <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED330321.pdf>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020. Tiedote. *Valtioneuvoston linjaukset varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen, lukio- ja ammatillisen koulutuksen, korkeakoulutuksen, vapaan sivistystyön sekä taiteen perusopetuksen järjestäjille koronavirustartuntojen leviämisen hidastamiseksi.* https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1410845/valtioneuvoston-linjaukset-suosituksista-varhaiskasvatuksen-esiopetuksen-perusopetuksen-lukio-ja-ammatillisen-koulutuksen-korkeakoulutuksen-vapaan-sivistystyön-ja-taiteen-perusopetuksen-järjestäjille-koronavirustartuntojen-leviämisen-hidastamiseksi Luettu 25.3.2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Valtioneuvoston viestintäosasto. 2020. Tiedote 140/2020. *Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi.* https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10616/hallitus-totesi-suomen-olevan-poikkeusoloissa-koronavirustilanteen-vuoksi Luettu 25.3.2020.

Ruippo, M. 2009. Musiikin etäopetus. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P. & Väkevää, L. (toim.) Musiikkikasvatus: näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. 363-372. Jyväskylä: Suomen musiikkikasvatusseura - FiSME r.y.

Salavuo, M. 2006. Digitaalinen video musiikinopetuksessa. Teoksessa Ojala, J., Salavuo, M., Ruippo, M. & Parkkila, O. (toim.) Musiikkikasvatusteknologia. 193–197. Suomen musiikkikasvatusteknologian seura.

Simonson, M., & Schlosser, L.A. 2006. Distance Education: Definition and Glossary of Terms. <https://www.semanticscholar.org/paper/Distance-Education%3A-Definition-and-Glossary-of-Simonson-Schlosser/3c93db5ffb111d8892ea7c45ce90337ed6fdb842> Luettu 9.4.2020.

Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Finn Lectura.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa: määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.
<http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf> Luettu 14.7.2020.

Wilson, B. 1997. Thoughts on theory in educational technology. Educational Technology, 37(1), 22-26. (Toissijainen lähde)

LIITTEET

Liite 1: Kyselylomake

1.

Ikä: *

2.

Koulutus: *

3.

Oppilaitos, josta valmistunut: *

4.

Valmistumisvuosi: *

5.

Kunta, jossa työskentelen: *

6.

Olen saanut opintojeni aikana etäopetukseen liittyvää koulutusta. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

7.

Jos vastasit kyllä, niin millaista?

8.

Olen saanut opintojeni jälkeen etäopetukseen liittyvää koulutusta. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

9.

Jos vastasit kyllä, niin millaista?

10.

Työkokemus musiikinopettajana (vuosina) *

Merkitse vain yksi soikio.

<1

1-3

4-7

8 tai enemmän

11.

Opetustunteja viikossa, ALAKOULU *

Merkitse vain yksi soikio.

Ei opetusta alakoulussa

1-10

11-25

26 tai enemmän

12.

Opetustunteja viikossa, YLÄKOULU *

Merkitse vain yksi soikio.

Ei opetusta yläkoulussa

1-10

11-25

26 tai enemmän

13.

Opetustunteja viikossa, LUKIO *

Merkitse vain yksi soikio.

Ei opetusta lukiossa

1-10

11-25

26 tai enemmän

14.

Opetusryhmäkoot (hlö), ALAKOULU: *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Ei opetusta alakoulussa

1-10

11-20

21->

15.

Opetusryhmäkoot (hlö), YLÄKOULU: *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Ei opetusta yläkoulussa

1-10

11-20

21->

16.

Opetusryhmäkoot (hlö), LUKIO: *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Ei opetusta lukiossa

1-10

11-20

21->

Tietotekninen suuntautuneisuus

Tietoteknisillä välineillä tarkoitetaan tässä osiossa erilaisia tietokoneita ja älylaitteita, niihin liitettäviä lisäosia, sekä niihin saatavilla olevia sovelluksia.

17.

Olen YLEISESTI kiinnostunut käyttämään tietoteknisiä välineitä osana opetustani. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

18.

Olen YLEISESTI kiinnostunut käyttämään tietoteknisiä välineitä VAPAA-AJALLANI. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

19.

Olen kiinnostunut käyttämään tietoteknisiä välineitä osana POIKKEUSTILAN OPETUSTANI. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

20.

Olen POIKKEUSTILAN AIKANA ollut kiinnostunut käyttämään tietoteknisiä välineitä VAPAA-AJALLANI. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

21.

Opin yleensä nopeasti minulle uusien tietokoneohjelmien käytön. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

22.

Olen käyttänyt tietotekniikkaa osana opetustani jo ENNEN poikkeustilaa. *

Merkitse vain yksi soikio.

En lainkaan

1

2

3

4

5

Todella usein

23.

Olen mukavuusalueellani YLEISESTI etäopetusta järjestäessäni. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

24.

Olen mukavuusalueellani POIKKEUSTILAN etäopetusta järjestäessäni. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

Poikkeustilan aikainen yhteydenpito oppilaisiin

Seuraavat kohdat koskevat nimenomaan poikkeustilan aikaista toimintaa.

25.

Olen käyttänyt seuraavia keinoja tai palveluita yhteydenpitoon oppilaiden kanssa: *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Sähköposti

Wilma

Whatsapp

Facebook Messenger

Puhelinsoitto

Tekstiviestit

Facebook

Videopuhelu

Muu:

26.

Olen pitänyt poikkeustilan aikaista etäopetusta jollakin videoneuvottelusovelluksella. (Google

Hangouts, Zoom yms.) *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

Siirry kysymykseen 31

27.

Olen kokeillut useampaa kuin yhtä videoneuvottelusovellusta. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

28.

Olen kokenut seuraavan videoneuvottelusovelluksen toimivimmaksi etäopetukseni järjestämisen kannalta: *

Merkitse vain yksi soikio.

Google Hangouts

Microsoft Teams

Zoom

Skype

FaceTime

Whatsapp

Facebook Messenger

Muu:

29.

Kriteerini äskeisen videoneuvottelusovelluksen valintaan on/ovat: *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Hyvä kuvanlaatu

Hyvä äänenlaatu

Nauhoitusmahdollisuus

Kokousnäkyvä

Oman ruudun jakaminen

Helppokäyttöisyys

Saavutettavuus

Monipuolisuus

Yksinkertaisuus

Muu:

30.

Käytän edellä mainittua videoneuvottelusovellusta osana poikkeustilan aikaista etäopetusta
pääasiallisesti... (yksi tai useampi) *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Päivän aloittamiseen

Tuntien aloittamiseen

Tuntien pitämiseen

Kuulumisten vaihtamiseen

Oppilaiden soitattamiseen

Oppilaiden laulattamiseen

Jonkin ääninäytteen kuunteluttamiseen

Opetusvideoiden kuvaamiseen

Muu:

Opetusvideomateriaali

31.

Olen käyttänyt MINUN tekemiäni videoita osana poikkeustilan etäopetustani. *

Merkitse vain yksi soikio.

En lainkaan

1

2

3

4

5

Todella usein

32.

Olen käyttänyt MUIDEN tekemiä videoita osana poikkeustilan aikaista etäopetustani. *

Merkitse vain yksi soikio.

En lainkaan

1

2

3

4

5

Todella usein

33.

Olen käyttänyt eri suoratoistopalveluista (Youtube, Yle Areena yms.) löytyviä videoita osana poikkeustilan aikaista etäopetustani. *

Merkitse vain yksi soikio.

En lainkaan

1

2

3

4

5

Todella usein

34.

Kuvaan poikkeustilan aikaisessa etäopetuksessa käyttämäni videot itse. *

Merkitse vain yksi soikio.

En koskaan

1

2

3

4

5

Aina

35.

Olen itse kuvannut poikkeustilan aikana opetukseen käyttämiäni videoita määrällisesti (kpl) *
Merkitse vain yksi soikio.

0

Siirry kysymykseen 41

1-10

11-30

31->

36.

Laite/laitteet, joita olen poikkeustilan aikana käyttänyt etäopetuskäyttöön tarkoitettujen videoiden kuvaamiseen: *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Älypuhelin

Tabletti

Tietokone integroidulla web-kameralla

Tietokone erillisellä web-kameralla

Videokamera

Järjestelmäkamera

Muu:

37.

Laite, jota olen käyttänyt ENITEN etäopetuskäyttöön tarkoitettujen videoiden kuvaamiseen: *

Merkitse vain yksi soikio.

Älypuhelin

Tabletti

Tietokone integroidulla web-kameralla

Tietokone erillisellä web-kameralla

Videokamera

Järjestelmäkamera

Muu:

38.

Editoin poikkeustilan aikaiseen etäopetuskäyttöön tarkoitettuja kuvaamiani videoita. *

Merkitse vain yksi soikio.

En koskaan

1

2

3

4

5

Aina

39.

Editointiin käyttämäni laite on:

40.

Editointiin käyttämäni ohjelma on:

Välineistö

Tässä osiossa käsitellään nimenomaan fyysistä välineistöä.

41.

Olen käyttänyt poikkeustilan aikaisessa etäopetuksessani erillistä audio interfacea (eli ns. äänikorttia) *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

42.

Olen käyttänyt poikkeustilan aikaisessa etäopetuksessani erillistä mikrofonia. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

43.

Olen käyttänyt poikkeustilan aikaisessa etäopetuksessani tietokoneeseen liitettyä instrumenttia. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

44.

Jos vastasit kyllä, niin mitä instrumenttia?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Kosketinsoitin

Kitara

Muu:

45.

Olen ITSE oman kiinnostukseni johdosta hankkinut uusia tieto-, video- tai äänitekniisiä välineitä poikkeustilan aikaisen etäopetukseni järjestämistä varten. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

46.

Jos vastaus oli kyllä, niin mitä välineitä olet omasta kiinnostuksestasi johtuen hankkinut?

47.

Edelleen, jos vastaus oli kyllä, niin uskon näistä välineistä olevan minulle opettajantyöni kannalta hyötyä poikkeustilan jälkeenkin.

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

48.

Olen ITSE olosuhteiden pakosta hankkinut uusia tieto-, video- tai äänitekniisiä välineitä poikkeustilan aikaisen etäopetukseni järjestämistä varten. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

49.

Jos vastaus oli kyllä, niin mitä välineitä olet joutunut hankkimaan?

50.

Edelleen, jos vastaus oli kyllä, niin uskon näistä välineistä olevan minulle opettajantyöni kannalta hyötyä poikkeustilan jälkeenkin.

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

51.

TYÖNANTAJANI on tarjonnut käyttööni tieto-, video- tai äänitekniisiä välineitä poikkeustilan aikaista etäopetustani varten. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

52.

Jos vastaus oli kyllä, niin mitä välineitä työnantajasi on tarjonnut käyttöösi?

Käytännöt

53.

Olen käyttänyt jotain online-pohjaista musiikintekosivustoa/-sovellusta osana etäopetustani. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

54.

Jos vastaus oli kyllä: Eniten käyttämäni sovellus/sivusto on ollut

Merkitse vain yksi soikio.

Soundtrap

BandLab

Soundation

AudioTool

Muu:

55.

Edelleen, jos vastaus oli kyllä: Olen kokenut kyseisen sivuston hyödyllisenä osana opetustani.

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

56.

Edelleen, jos vastaus oli kyllä: Uskon käyttäväni kyseistä palvelua myös poikkeustilan jälkeen.

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

57.

Olen käyttänyt jotain musiikin teorian opiskeluun suunniteltua verkkoympäristöä osana poikkeustilan aikaista etäopetustani. *

Merkitse vain yksi soikio.

Kyllä

Ei

58.

Jos vastaus oli kyllä: Olen käyttänyt poikkeustilan aikaiseen etäopetukseeni jotain seuraavista korvan harjaannuttamista sekä musiikin teorian opiskelua varten suunnitelluista verkkoympäristöistä

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Moodle Music

Theta Music Trainer

Muu:

59.

Edelleen, jos vastaus oli kyllä: Olen kokenut kyseisen sivuston hyödyllisenä osana opetustani.

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

60.

Edelleen, jos vastaus oli kyllä: Uskon käyttäväni kyseistä verkkoympäristöä osana opetustani myös poikkeustilan jälkeen.

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

61.

Olen antanut oppilaille SOITTOTEHTÄVIÄ osana poikkeustilan aikaista etäopetustani. *

Merkitse vain yksi soikio.

En lainkaan

1

2

3

4

5

Todella usein

62.

Olen antanut oppilaille LAULUTEHTÄVIÄ osana poikkeustilan aikaista etäopetustani. *

Merkitse vain yksi soikio.

En lainkaan

1

2

3

4

5

Todella usein

63.

Olen antanut oppilaille KUUNTELUTEHTÄVIÄ osana poikkeustilan aikaista etäopetustani. *

*

Merkitse vain yksi soikio.

En lainkaan

1

2

3

4

5

Todella usein

64.

Olen antanut oppilaille KIRJALLISIA TEHTÄVIÄ osana poikkeustilan aikaista etäopetustani. *

Merkitse vain yksi soikio.

En lainkaan

1

2

3

4

5

Todella usein

65.

Olen törmännyt seuraavaan/seuraaviin tekniikkaan liittyviin ongelmiin poikkeustilan aikaista etäopetusta toteuttaessani: *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

Oma huono verkkoyhteys

Oppilaan huono verkkoyhteys

Riittämätön äänenlaatu

Viive verkkoyhteyden välityksellä toimiessa

Oma puutteellinen tietotekninen laitteisto

Oppilaan puutteellinen tietotekninen laitteisto

Oma puutteellinen äänitekkninen laitteisto

Oppilaan puutteellinen äänitekkninen laitteisto

Muu:

Työkuormitus

66.

Koen lähiopetusmateriaalin valmistelemisen kuormittavana. (POIKKEUSTILAN ULKOPUOLELLA) *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

67.

Koen POIKKEUSTILAN AIKAISEN etäopetusmateriaalin valmistelemisen kuormittavana. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

68.

Koen opetustyöni normaaleissa olosuhteissa kuormittavana. (POIKKEUSTILAN ULKOPUOLELLA) *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

69.

Koen opetustyöni POIKKEUSTILAN AIKANA kuormittavana. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

70.

Olen saanut Facebookiin perustetuista opettajille tarkoitetuista ryhmistä... *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

vertaistukea.

ideoita etäopetusmateriaalini KEHITTÄMISEEN.

ideoita etäopetusmateriaalini KOOSTAMISEEN.

teknistä tukea.

ei mitään.

71.

Koen opettajana oppineeni poikkeustilan aikana uusia tapoja opettaa. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

72.

Tulen todennäköisesti käyttämään poikkeustilan aikana oppimiani ETÄOPETUSTAITOJA jatkossakin ns. normaaleissa olosuhteissa. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

73.

Tulen todennäköisesti käyttämään poikkeustilan aikana käyttöön ottamiani ETÄOPETUSVÄLINEITÄ jatkossakin ns. normaaliolosuhteissa. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

74.

Koen pystyvänä vastaamaan poikkeustilan aikaisella etäopetuksellani opettamani kouluasteen OPS:in vaatimuksiin. *

Merkitse vain yksi soikio.

Täysin eri mieltä

1

2

3

4

5

Täysin samaa mieltä

75.

Valinnainen: Ajatuksia opettamani kouluasteen OPS:in vaatimuksiin vastaamisesta.

Vapaa sana

76.

Jäikö jotain olennaista mielestäsi kysymättä? Kerro kysymys ja vastauksesi siihen tässä.

77.

Kirjoita tähän kommenttisi kyselyn laatijalle.